

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.8.2021
C(2021) 5944 final

Kommissionens tillkännagivande

**KOMMISSIONENS VÄGLEDANDE NOT OM TILLHANDAHÅLLANDE AV
HUMANITÄRT BISTÅND FÖR ATT BEKÄMPA COVID-19-PANDEMIN I VISSA
OMRÅDEN SOM OMFATTAS AV EU:S RESTRIKTIVA ÅTGÄRDER**

INLEDNING

EU:s restriktiva åtgärder (sanktioner) kan bestå av frysning av penningmedel eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ samt i vissa fall restriktioner för handeln med vissa varor och tjänster. Syftet med dessa restriktioner är att uppnå målen för unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, och särskilt att bevara freden, stärka den internationella säkerheten samt befästa och stödja demokratin, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekten för människors värde, principerna om jämlikhet och solidaritet samt principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten (artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen).

EU:s sanktioner är målinriktade. De riktar sig till dem vars handlingar hotar ovannämnda värden, men ska samtidigt skydda civilbefolkningen från negativa konsekvenser. EU:s sanktioner är inte avsedda att stå i vägen för eller hindra tillhandahållandet av humanitärt bistånd, inklusive medicinsk hjälp. EU:s åtgärder är förenliga med alla skyldigheter enligt internationell rätt, särskilt internationell människorättslagstiftning, internationell flyktingrätt och internationell humanitär rätt¹.

Sanktioner kan inverka på länders förmåga att bekämpa covid-19 genom att påverka upphandlingen av vissa varor och viss teknik, antingen för att sådana varor omfattas av restriktioner (till exempel varor med dubbla användningsområden som också kan användas för militära ändamål) eller för att de personer som deltar i upphandlingen är föremål för sanktioner. Dessutom kan det finnas en indirekt men betydande effekt som orsakas av vissa aktörers ovilja att utföra transaktioner med anknytning till ett land eller en person som är föremål för sanktioner, även om transaktionerna är legitima (övernitisk efterlevnad). Detta kan ske av rädsla för oavsiktliga överträdelser av sanktionerna eller på grund av brist på ekonomiska incitament att utföra transaktioner, sett till de risker som transaktionerna medför. De som är föremål för restriktiva åtgärder kan också lämpa över de ekonomiska konsekvenserna av internationella sanktioner på civilbefolkningen, och på så sätt öka svårigheterna för denna icke-målgrupp.

De EU-sanktioner som är i kraft och den fullständiga förteckningen över personer och enheter som omfattas av EU-sanktioner återspeglas i EU:s sanktionskarta². Förteckningen över personer och enheter är även tillgänglig i databasen över finansiella sanktioner³. Båda verktygen är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer.

¹ Rådets slutsatser om humanitärt bistånd och internationell humanitär rätt, Bryssel den 25 november 2019 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14487-2019-INIT/sv/pdf>). Rådets slutsatser om kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet om EU:s humanitära insatser: nya utmaningar, samma principer, Bryssel, 20 maj 2021, Ref. 8966/21 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8966-2021-INIT/sv/pdf>).

² <https://www.sanctionsmap.eu/> Den officiella källan för EU-lagstiftningen är *Europeiska unionens officiella tidning* och den har företräde framför sanktionskartan om dessa skulle stå i konflikt med varandra.

³ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

ALLMÄNNA PRINCIPER

- ✓ EU:s sanktioner är inte avsedda att stå i vägen för eller hindra tillhandahållandet av humanitärt bistånd. Åtgärder som inte uttryckligen är förbjudna enligt EU:s sanktioner anses vara tillåtna, om inte annat anges av en nationell behörig myndighet. Övernitisk efterlevnad får inte leda till att tillhandahållandet av humanitärt bistånd försvåras.
- ✓ EU:s sanktioner kan innehålla undantag som gör det möjligt att vidta åtgärder som annars är föremål för restriktioner, i syfte att tillhandahålla humanitärt bistånd. När det gäller kampen mot covid-19-pandemin kan verksamheter som är föremål för restriktioner undantagsvis tillåtas även utan uttryckliga undantag, om det inte finns några andra sätt att säkra tillhandahållandet av humanitärt bistånd.
- ✓ Det är de humanitära aktörerna som ska bevisa för de behöriga nationella myndigheterna att villkoren för de befintliga undantagen är uppfyllda eller – om det inte finns några undantag – att den enda möjligheten att tillhandahålla humanitärt bistånd till behovande är genom verksamheter som är föremål för restriktioner. De nationella behöriga myndigheterna bör ge nödvändig vägledning om hur man får tillstånd till avvikelser av humanitära skäl. När ett tillstånd till avvikelser begärs måste ansökan behandlas skyndsamt.
- ✓ Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl och att bedriva ett nära samarbete i kampen mot covid-19-pandemin.

Syftet med denna vägledning är att ge praktisk vägledning i form av frågor och svar om efterlevnaden av EU:s sanktioner i samband med tillhandahållandet av humanitärt bistånd, särskilt medicinsk hjälp, för att bekämpa covid-19-pandemin⁴. Vägledningen riktar sig till alla aktörer som omfattas av EU:s bestämmelser och som deltar i sådan verksamhet. Det ena syftet med vägledningen är att stödja de behöriga myndigheterna i EU:s medlemsstater. Det rör sig om nationella organ som medlemsstaterna har utsett att hantera EU:s sanktioner på nationell nivå. De har till uppgift att bedöma begäran om avvikelse, besvara frågor, och på annat sätt samarbeta med aktörer inom deras behörighetsområde i samband med humanitär verksamhet. Det andra syftet är att skapa klarhet för offentliga och privata aktörer som måste följa EU:s sanktioner och som tillhandahåller humanitärt bistånd till befolkningen i syfte att bekämpa covid-19-pandemin (nedan kallade *humanitära aktörer*). Humanitära aktörer inkluderar givare, internationella organisationer, banker och andra finansinstitut – när dessa deltar i transaktioner till stöd för humanitärt bistånd – samt icke-statliga organisationer och den ideella sektorn.

⁴ Denna vägledning kompletterar och bör läsas tillsammans med övriga tillämpliga vägledningar om genomförandet av EU:s restriktiva åtgärder som offentliggjorts av Europeiska kommissionen (*kommissionen*) och de nationella behöriga myndigheterna i medlemsstaterna samt den bästa praxis för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder som offentliggjorts av Europeiska unionens råd (<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/en/pdf>).

De humanitära aktörerna kan få ytterligare vägledning från sina nationella behöriga myndigheter. Kommissionen står till de nationella behöriga myndigheternas förfogande för att besvara ytterligare frågor och ge stöd⁵, och uppmanar också medlemsstaterna att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl i kampen mot covid-19-pandemin, som ett komplement till den EU-övergripande kontaktpunkt som kommissionen inrättade den 30 mars 2021⁶. Kommissionen står redo att stödja medlemsstaterna i detta avseende för att säkerställa ett enhetligt genomförande av EU-lagstiftningen.

Frågorna nedan har sammanställts genom samverkan med de nationella behöriga myndigheterna, humanitära aktörer och andra internationella aktörer sedan covid-19-krisens början.

Denna vägledning ersätter kommissionens tillkännagivande C(2020) 7983 final, som antogs den 16 november 2020 och innehåller avsnitt om Iran, Nicaragua, Syrien och Venezuela. Dessa avsnitt är oförändrade.

⁵ RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu.

⁶ EC-SANCTIONS-HUMANITARIAN-CONTACT-POINT@ec.europa.eu. Se även https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/eu-level-contact-point-humanitarian-aid-environments-subject-eu-sanctions_en.

Innehållsförteckning

FÖRTYDLIGANDEN OM VACCIN OCH BEHANDLINGAR MOT COVID-19.....	6
EU:S TERRORISMBEKÄMPNINGSSANKTIONER	7
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER ELLER ENHETER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER.....	9
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	12
III. ÖVRIGA FRÅGOR	13
IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING.....	15
IRAN	18
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER	20
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	23
IV. ÖVRIGA FRÅGOR	25
V. ÖVRIG LAGSTIFTNING.....	27
NICARAGUA	29
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER	30
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	32
III. ÖVRIGA FRÅGOR	33
IV. METODFRÅGOR.....	34
SYRIEN.....	37
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER	38
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	40
III. ANDRA RESTRIKTIONER.....	43
IV. METODFRÅGOR.....	45
VENEZUELA	49
I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER	50
II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER	52
III. ÖVRIGA FRÅGOR	53

IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING.....	55
-----------------------------	----

FÖRTYDLIGANDEN OM VACCIN OCH BEHANDLINGAR MOT COVID-19

Begreppet *läkemedel* som används i denna vägledning omfattar vacciner mot sars-relaterade coronavirus (sars-Cove-arter)⁷ och Covid-19-behandlingar⁸ som förpackats för enskilt bruk. Begreppet *medicinsk hjälp* omfattar medicinsk verksamhet för att administrera ovannämnda vacciner och behandlingar. Begreppet *tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin* omfattar all infrastruktur eller mobila enheter för att administrera ovannämnda vacciner och behandlingar.

⁷ Humanitära aktörer som är osäkra på om ett läkemedel kan klassificeras som ett vaccin bör söka information från tillverkaren och/eller exportören. Vacciner mot sars-relaterade coronavirus omfattas av KN-nummer 3002 20 10 i del två, avsnitt VI, kapitel 30 i bilaga I till rådets förordning (EEG) nr 2658/87 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan, ändrad genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/2159 av den 16 december 2020 (EUT L 431, 21.12.2020, s. 34). I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna även kontakta den nationella behöriga myndigheten. Se även <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/covid-19-vaccines>

⁸ Se särskilt Europeiska läkemedelsmyndighetens webbplats om covid-19-behandlingar på <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/covid-19-treatments>. Kommissionens frågor och svar: Strategin för covid-19-behandlingar av den 29 juni 2021 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/qanda_21_3301

EU:S TERRORISMBEKÄMPNINGSSANKTIONER

HÄNVISNINGAR TILL LAGSTIFTNING

- Rådets förordning (EG) nr 881/2002 av den 27 maj 2002 om införande av vissa särskilda restriktiva åtgärder mot vissa med organisationerna Isil (Daish) och al-Qaida associerade personer och enheter (*den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil*⁹).
- Rådets förordning (EU) 2016/1686 av den 20 september 2016 om införande av ytterligare restriktiva åtgärder mot Isil (Daish) och al-Qaida samt fysiska och juridiska personer, enheter eller organ som har samröre med dem (*EU:s autonoma förordning om Al-Qaida och Isil*¹⁰).
- Rådets förordning (EG) nr 2580/2001 av den 27 december 2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism (*EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning*¹¹).

Dessa kallas gemensamt för *EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner*¹².

EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner omfattar de tre rättsakter som nämns ovan. Den första är den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil, genom vilken de resolutioner av FN:s säkerhetsråd som antagits sedan de avgörande säkerhetsrådsresolutionerna 1267/1999 och 1390/2002 införlivas i EU-lagstiftningen¹³. Genom den rättsakten införs restriktiva åtgärder mot vissa med Usama bin Ladin och al-Qaida associerade personer och enheter. År 2015 utvidgade säkerhetsrådet sanktionerna till att omfatta personer och enheter som är associerade med Islamiska staten i Irak och Levanten (*Isil (Daish)*).

Den andra är EU:s autonoma förordning om al-Qaida och Isil, genom vilken autonoma åtgärder vidtas för att bekämpa det internationella terroristhot som Isil (Daish) och al-Qaida utgör, som möjliggör för unionen att införa sanktioner mot fysiska och juridiska

⁹ EGT L 139, 29.5.2002, s. 9.

¹⁰ EUT L 255, 21.9.2016, s. 1.

¹¹ EGT L 344, 28.12.2001, s. 70.

¹² Rådets förordning (EU) nr 753/2011 av den 1 augusti 2011 om restriktiva åtgärder mot vissa personer, grupper, företag och enheter med anledning av situationen i Afghanistan tas inte upp i denna vägledning. Förklaringen är att den ursprungliga FN-ordning som inrättades 2011 genom säkerhetsrådets resolution 1267 (1999), som omfattade både talibanerna och al-Qaida, delades upp i två resolutioner, nämligen säkerhetsrådets resolution 1988 (2011) och säkerhetsrådets resolution 1989 (2011). Genom säkerhetsrådets resolution 1988 (2011) inrättades en separat ordning mot personer och enheter som är associerade med talibanerna och som utgör ett hot mot freden, stabiliteten och säkerheten i Afghanistan. Denna sanktionsordning har införlivats i EU-lagstiftningen genom rådets förordning (EU) nr 753/2011.

¹³ Resolution 1267 (1999) antagen av säkerhetsrådet vid dess 4051:a möte den 15 oktober 1999, S/RES/1267 (1999). Resolution 1390 (2002) antagen av säkerhetsrådet vid dess 4452:a möte den 16 januari 2002, S/RES/1390 (2002).

personer, enheter eller organ som är associerade med dem, utöver de sanktioner som införts genom den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil.

Den tredje är EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning som unionen antagit för att ge verkan åt säkerhetsrådets resolution 1373/2001¹⁴. Genom den rättsakten inrättas en sanktionsordning mot personer och enheter som begår, eller försöker begå, terroristhandlingar eller som medverkar till eller underlättar att sådana handlingar begås. I enlighet med förordningen har unionen antagit en förteckning över personer och enheter som är föremål för sanktioner som kompletterar ovannämnda lagstiftning.

De sanktioner som fastställs i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner omfattar frysning av penningmedel och förbud mot att direkt eller indirekt ställa penningmedel eller ekonomiska resurser till förfogande för, eller till förmån för, de fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som förtecknas i de berörda bilagorna¹⁵.

EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är riktade, har tydliga mål och är inriktade på specifika fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ som ägnar sig åt nationell eller internationell terrorism. **De sanktioner som föreskrivs i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner omfattar inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive syrgas, andningsskydd, personlig skyddsutrustning och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte av restriktioner** för export, leverans, finansiering eller användning enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner. Det är därför osannolikt att EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner skulle kunna påverka det humanitära biståndet för att bekämpa covid-19-pandemin som är avsett för människor i områden där fysiska och juridiska personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner är verksamma.

I särskilda och mycket begränsade fall kan dock export, leverans eller finansiering av varor som humanitära aktörer behöver indirekt påverkas av frysning av penningmedel eller ekonomiska resurser för vissa fysiska och juridiska personer, enheter, grupper och organ (nedan kallade *personer eller enheter som omfattas av sanktioner*) och som råkar vara involverade i de berörda transaktionerna.

Som en allmän regel **tillåter EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner inte att penningmedel och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner, även om det finns ett antal avvikelser från denna regel (se avsnitt I). I enlighet med internationell humanitär rätt bör dock inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållandet av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns.**

Kompletterande åtgärder som krävs för att stödja tillhandahållandet av medicintekniska produkter (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) är i princip tillåtna, med förbehåll för ovannämnda villkor.

¹⁴ Resolution 1373 (2001) antagen av säkerhetsrådet vid dess 4385:a möte den 28 september 2001, S/RES/1373 (2001).

¹⁵ Se avsnitt I.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER ELLER ENHETER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER¹⁶

1. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer eller enheter som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till civilbefolkningen i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer eller enheter som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Att en person som omfattas av sanktioner deltar i en humanitär transaktion innebär således inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner förbjuder inte kontakt med en person som omfattas av sanktioner, såvida inte penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för denna person.

2. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer penningmedel eller ekonomiska resurser till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

De humanitära aktörerna ska ha lämpliga rutiner för att kunna göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU-sanktioner. I samband med tillhandahållandet av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 bör humanitära aktörer ägna särskild uppmärksamhet åt personer eller enheter som omfattas av sanktioner och som har materiell kontroll över eller tillsyn över ett geografiskt område där humanitärt bistånd kommer att tillhandahållas, särskilt om de kan begränsa tillgången till detta område¹⁷. Detta omfattar icke-statliga aktörer, personer och enheter som omfattas av sanktioner och som har en officiell eller inofficiell ställning hos de lokala myndigheterna, eller som kan påverka dessa¹⁸. Humanitära aktörer måste också vara uppmärksamma på personer och enheter som omfattas av sanktioner och som påstås vara verksamma inom välgörenhet

¹⁶ I bilagorna I och Ia till den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil, bilaga I till EU:s autonoma förordning om al-Qaida och Isil samt den förteckning som avses i artikel 2.3 i EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning förtecknas de fysiska och juridiska personer, enheter, grupper och organ som omfattas av EU:s sanktioner. Förteckningarna återspeglas i EU:s sanktionskarta (<https://www.sanctionsmap.eu>) och i databasen över finansiella sanktioner (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), som båda finns tillgängliga kostnadsfritt. Förteckningarna uppdateras regelbundet. Den officiella källan för EU-lagstiftningen är Europeiska unionens officiella tidning och den har företräde i händelse av konflikt.

¹⁷ Som exempel kan nämnas ”Jama'atu Ahlis Sunna Lidda'Awati Wal-Jihad” i bilaga I till den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil.

¹⁸ Som exempel kan nämnas ”Hamis (inbegripet Hamas-Izz al-Din al-Qassem)” i den förteckning som avses i artikel 2.3 i EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning.

eller humanitär hjälp¹⁹ samt sådana som tillhandahåller tjänster som kompletterar humanitärt bistånd, såsom logistik, hälso- och sjukvård och säkerhets- eller penningförmedlingsföretag²⁰, särskilt om de har ett rättsligt eller faktiskt monopol inom dessa specifika sektorer.

Även om man i första hand bör uppmärksamma aktörer som är verksamma inom det specifika geografiska område där humanitärt bistånd kommer att tillhandahållas, kan vissa personer som är uppförda på förteckningen verka från en annan plats²¹ (se även fråga 15).

Humanitära aktörer bör även säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser, däribland medicinsk utrustning, inte försvinnas av personer eller enheter som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer (till exempel väpnade icke-statliga aktörer som omfattas av sanktioner) och att medicinsk utrustning som tillhandhålls används för de humanitära syften för vilka den är avsedd.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetspartnerna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att penningmedel och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer eller enheter som omfattas av sanktioner. Användningen av informella typer av penningöverföringar, såsom havaleh/hawala/xawala/xawilaad/hundi eller andra typer av penningöverföringar till kontanter, omfattas också av detta förbud.

Enligt artikel 2.4 i FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil och artikel 12.2 i EU:s autonoma förordning om al-Qaida och Isil, ska humanitära aktörers agerande som strider mot de restriktiva åtgärder som föreskrivs i de förordningarna inte medföra ansvar av något slag, om dessa personer inte kände till och inte hade någon rimlig anledning att misstänka att deras handlande stred mot förbudet. Inte heller bör EU:s sanktioner orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

De humanitära aktörerna är skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom personer som inte omfattas av sanktioner enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner eller andra tillämpliga sanktioner (se avsnitt IV). I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra

¹⁹ Som exempel kan nämnas posterna "Global Relief Foundation", "Al-Haramain & Al Masjed Al-Aqsa Charity Foundation Al-Haramain" samt grenarna till "Al-Haramain" och "Wafa Humanitarian Organisation" i bilaga I till den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil.

²⁰ Som exempel kan nämnas posterna "Al-Kawthar Money Exchange", "Selselat Al-Thahab" och "Hanifa Money Exchange Office" i bilaga I till den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil.

²¹ Som exempel kan nämnas posten "Benevolence International Fund (alias a) Benevolent International Fund, b) BIF-Canada). Adress: a) 2465, Cawthra Road, Unit 203, Mississauga, Ontario, L5A 3P2 Kanada, b) PO box 1508, Station B, Mississauga, Ontario, L4Y 4G2 Kanada, c) PO box 40015, 75, King Street South, Waterloo, Ontario, N2J 4V1 Kanada, d) 92, King Street, 201, Waterloo, Ontario, N2J 1P5 Kanada", i bilaga I till den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil.

tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Detta är dock osannolikt i det aktuella fallet med tanke på att EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är riktade mot personer eller enheter som omfattas av sanktioner och som är skyldiga till nationella och internationella terroristhandlingar.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten²² om deras rutiner följer klausulen mot kringgående som är inskriven i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner²³. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

3. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra ”ekonomiska resurser”?

Ja. Enligt definitionen i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner²⁴ och i riktlinjerna om genomförandet och utvärderingen av restriktiva åtgärder (sanktioner)²⁵ avses med ekonomiska resurser egendom av varje slag, materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör penningmedel men som kan användas för att erhålla penningmedel, varor och tjänster. Tillhandahållande av satser av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla penningmedel i utbyte. Detta innebär således att ekonomiska resurser ställs till personens eller enhetens förfogande eller att denna kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. Så kan vara fallet när medicintekniska produkter tillhandahålls personer eller enheter som omfattas av sanktioner och som är verksamma på välgörenhetsområdet eller i ett område som de facto kontrolleras av en person eller enhet som omfattas av sanktioner. För att göra ekonomiska resurser tillgängliga för, eller till förmån för, en person eller enhet som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande. Vidare innehåller EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner avvikelser som gör det möjligt för nationella behöriga myndigheter att lämna tillstånd att tillgängliggöra penningmedel eller ekonomiska resurser om dessa är nödvändiga för att tillgodose de grundläggande behoven hos

²² Förteckningar över nationella behöriga myndigheter finns i bilaga II till den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil, bilaga II till EU:s autonoma förordning om al-Qaida och Isil och bilagan till EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning.

²³ Artikel 4 i den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil, artikel 11 i EU:s autonoma förordning om al-Qaida och Isil och artikel 3 i EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning.

²⁴ Artikel 1.2 i den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil, artikel 1 b i EU:s autonoma förordning om al-Qaida och Isil och artikel 1.1 i EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning.

²⁵ Riktlinjer för genomförande och utvärdering av restriktiva åtgärder (sanktioner), offentliggjorda av Europeiska unionens råd, punkt 61, s. 26, ref. 5664/18, 4 maj 2018. (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5664-2018-INIT/sv/pdf>).

personer som omfattas av sanktioner och deras underhållsberättigade familjemedlemmar, inklusive betalning av livsmedel, läkemedel och läkarvård²⁶.

4. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”gör ekonomiska resurser tillgängliga” för personer eller enheter som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp (dvs. hälso- och sjukvård och därmed sammanhörande läkemedel för personligt bruk) till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot penningmedel eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer medverkan av en person som omfattas av sanktioner i tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner, till exempel om dessa personer eller enheter tar ut ersättning från mottagarna av sådan medicinsk hjälp för den tillhandahållna tjänsten eller erhåller någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinskt bistånd, se fråga 2.

5. Får humanitära aktörer förse lokala organisationer med penningmedel i syfte att bekämpa covid-19-pandemin i geografiska områden där personer eller enheter som anges i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är verksamma?

Ja. I det särskilda fall när en person eller enhet som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER

6. Tillåter EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner försäljning, leverans, överföring eller export av varor och teknik som tillhandahålls av humanitära skäl för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. De EU-sanktioner som fastställs i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är riktade, har tydliga mål och inriktar sig på specifika personer genom att frysa deras tillgångar och förbjuda att medel eller ekonomiska resurser ställs till deras förfogande. Det föreligger inte någon begränsning i sig av försäljning, leverans, överföring eller export av varor till geografiska områden där personer och enheter som omfattas av sanktioner enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är verksamma. Detta innebär, som en allmän regel, att EU:s terrorismbekämpningssanktioner inte påverkar försäljning, leverans, överföring eller export av varor eller teknik för att bekämpa covid-19-pandemin. I detta

²⁶ Artikel 2a.1a i den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil, artikel 5 a i EU:s autonoma förordning om al-Qaida och Isil och artikel 5.2 i EU:s autonoma förordning om terrorismbekämpning.

sammanhang omfattar ”varor och teknik” bland annat personlig skyddsutrustning, ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) och andra medicintekniska produkter för att bekämpa covid-19 samt testkit för covid-19 (såsom Realtids-PCR (qPCR)), läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier.

I det särskilda fall när en person eller enhet som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av varor och teknik avsedda för humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

III. ÖVRIGA FRÅGOR

7. Får banker i EU öppna ett nytt bankkonto hos kredit- eller finansinstitut i geografiska områden där personer och enheter som förtecknas i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är verksamma, om syftet är att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja. Bankverksamhet är tillåtet enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner, under förutsättning att finansinstitutet inte omfattas av sanktioner. Detta omfattar inrättandet av nya korrespondentbankförbindelser och inrättandet av nya samriskföretag. Banker får även öppna kontor, filialer och dotterinstitut i dessa områden. För närvarande omfattas inga finansinstitut av restriktiva åtgärder inom ramen för EU:s terrorismbekämpningssanktioner²⁷.

8. Kan EU-medborgare resa till geografiska områden där personer eller enheter som omfattas av sanktioner enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner bedriver verksamhet för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip finns det inget i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner som förbjuder resor till geografiska områden där personer och enheter som omfattas av sanktioner enligt dessa förordningar är verksamma.

I det särskilda fall när en person eller enhet som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

9. Får humanitära aktörer köpa bränsle, hyra fordon eller använda privata transporttjänster för att transportera medicinsk utrustning avsedd för att bekämpa covid-19-pandemin i geografiska områden där personer eller enheter som är förtecknade i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är verksamma?

Ja. I det särskilda fall när en person eller enhet som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller

²⁷ Humanitära aktörer bör dock notera de penningtjänstföretag som är förtecknade i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner (se fotnot 20).

säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

10. Får humanitära aktörer hjälpa till att omplacera eller evakuera människor som drabbats av covid-19-pandemin till andra platser i eller utanför geografiska områden där personer eller enheter som förtecknas i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är verksamma?

Ja. I det särskilda fall när en person eller enhet som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för att omplacera människor som berörs av covid-19, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer eller enheter som omfattas av sanktioner i processen med att omplacera människor som berörs av covid-19, se även fråga 2.

11. Får humanitära aktörer finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin i geografiska områden där personer eller enheter som omfattas av sanktioner enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är verksamma?

Ja. I det särskilda fall när en person eller enhet som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 1. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

12. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via personer eller enheter som omfattas av sanktioner?

Humanitära aktörer måste alltid försöka finna lösningar som inte strider mot EU:s sanktioner. Humanitära aktörer är därför skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom personer som inte är omfattas av sanktioner enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner och andra tillämpliga sanktioner. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Detta är dock osannolikt med tanke på att EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är riktade mot personer och enheter som omfattas av sanktioner och som är skyldiga till nationella och internationella terroristhandlingar.

13. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av covid-19-relaterat humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Så snart detta har gjorts och det står klart att den individ som är i behov av hjälp är slutmottagaren krävs det inte någon kontroll av slutmottagaren.

IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING

14. Är de humanitära aktörerna skyldiga att efterleva andra EU-sanktioner²⁸ än EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner när de ger bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin i geografiska områden där enheter som omfattas av sanktioner enligt EU:s förordningar om sanktioner mot terrorism är verksamma?

Ja. EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är riktade mot personer, enheter och organ som kan finnas i miljöer som omfattas av andra EU-sanktionsordningar som är inriktade på specifika geografiska områden (t.ex. Syrien, Somalia, Iran och Jemen)²⁹. De humanitära aktörerna måste se till att de tillhandahåller humanitärt bistånd i enlighet med dessa EU-sanktioner, utöver de eventuella sanktioner som föreskrivs i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner. Exempelvis måste humanitär verksamhet som utförs på en specifik del av det syriska territoriet som kontrolleras av en terroristgrupp som omfattas av sanktioner vara förenlig med bland annat tillämpliga restriktiva åtgärder enligt EU:s sanktioner mot Syrien (se avsnittet om Syrien i denna vägledning) samt de åtgärder som följer av EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner enligt vilka terroristgruppen i fråga omfattas av sanktioner³⁰. Den nationella behöriga myndigheten bör rådfrågas vid tvivel i frågor som rör efterlevnaden av EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner och andra sanktionsordningar, till exempel när det gäller eventuella humanitära undantag som föreskrivs i särskilda EU-sanktionsordningar men som inte ingår i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner. Se även fråga 17 i avsnittet om Iran och fråga 23 i avsnittet om Syrien i denna vägledning.

15. EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är inte kopplade till något specifikt geografiskt område. Hur kan de humanitära aktörerna fastställa vilka som är ”relevanta” förteckningar enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner när det gäller deras bistandsprojekt?

Tillämpningsområdet för EU:s sanktioner är aldrig begränsat till något specifikt geografiskt område när det gäller personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner. Till exempel gäller förbudet mot att göra penningmedel tillgängliga för, eller

²⁸ Se även fotnot 2.

²⁹ Rådets förordning (EU) nr 36/2012 av den 18 januari 2012 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Syrien och om upphävande av förordning (EU) nr 442/2011 (EUT L 16, 19.1.2012, s. 1). Rådets förordning (EG) nr 147/2003 av den 27 januari 2003 om vissa restriktiva åtgärder mot Somalia (EGT L 24, 29.1.2003, s. 2). Rådets förordning (EU) nr 359/2011 av den 12 april 2011 om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Iran (EUT L 100, 14.4.2011, s. 1). Rådets förordning (EU) nr 267/2012 av den 23 mars 2012 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 961/2010 (EUT L 88, 24.3.2012, s. 1). Rådets förordning (EU) nr 1352/2014 av den 18 december 2014 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Jemen (EUT L 365, 19.12.2014, s. 60).

³⁰ Som exempel kan nämnas uppgiften ”Al-Nusrah Front for the People of the Levant” i bilaga I till den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil där det under ”Övriga upplysningar” nämns ”a) verksam i Arabrepubliken Syrien”, och uppgiften ”Abdallah Azzam Brigades (AAB)” i bilaga I till den FN-baserade förordningen om al-Qaida och Isil där det under ”Övriga upplysningar” nämns ”verksam i Libanon, Syrien och på den arabiska halvön”.

till förmån för, en person som är uppförd på förteckningen enligt Syrienförordningen oavsett var denna person befinner sig³¹. Se även fråga 17 i avsnittet om Iran och fråga 23 i avsnittet om Syrien i denna vägledning.

Uppförandet på förteckningen enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner omfattar personer, enheter och organ av olika nationaliteter som finns i en rad olika länder. Som regel bör de humanitära aktörerna stämma av mot samtliga förteckningar, eftersom de inte kan förutsätta att endast vissa förteckningar är relevanta för deras humanitära projekt. Detta beror också på att ett antal personer, enheter och organ som förtecknas i EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är verksamma i flera länder eller i gränsområden, eller till och med verkar utifrån andra områden³².

Vissa personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner enligt EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner är dock kända för att vara verksamma i vissa specifika geografiska områden. De humanitära aktörerna bör samla in information för att avgöra om de geografiska områden där humanitärt bistånd ska ges är områden där specifika personer eller enheter som omfattas av sanktioner är verksamma, och i så fall särskilt se till att inga medel eller ekonomiska resurser ställs till deras förfogande eller till deras gagn.

EU:s förordningar om terrorismbekämpningssanktioner innehåller ofta identifierande information³³ som humanitära aktörer kan konsultera för att avgöra om en person eller enhet som omfattas av sanktioner är verksam i det berörda geografiska området.

16. Bör humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion följa tredjeländers terrorismbekämpningssanktioner?

Nej. Humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion är enbart skyldiga att följa EU:s sanktioner.

³¹ Eftersom det i Syrienförordningen (se avsnittet om Syrien) införs sanktioner mot fysiska eller juridiska personer samt enheter och organ som har konstaterats vara ansvariga för det brutala förtrycket av civilbefolkningen i Syrien, som gagnas av eller stöder regimen eller är associerade med den, är det dock sannolikt att dessa fysiska eller juridiska personer eller enheter och organ är verksamma i och utifrån Syrien. Humanitära aktörer som tillhandahåller bistånd i Syrien bör därför i första hand uppmärksamma de sanktioner och den förteckning som omfattas av Syrienförordningen.

³² Se även fotnot 20.

³³ "Identifierande information" är ytterligare information som underlättar identifieringen av en person eller enhet som omfattas av sanktioner. Den vanligaste "identifierande informationen" gäller alias, födelseorter och födelsedatum eller passnummer, men i vissa fall omfattar EU:s sanktioner information om personernas eller enheternas verksamhetsort. Som exempel kan nämnas uppgiften "Harakat-ul Jihad Islami" i bilaga I till den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil, där det i punkt d anges "verksam i Indien, Pakistan och Afghanistan", uppgiften "Al-Qaida in the Arabian Peninsula" i bilaga I till den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil, där det i avsnittet "Övriga upplysningar" anges "Jemen eller Saudiarabien (2004–2006)", uppgiften "Hassan Dahir Aweys", i bilaga I till den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil, där det i avsnittet "Övriga upplysningar" anges "a) södra Somalia (sedan november 2012), b) rapporteras även befinna sig i Eritrea sedan november 2007", uppgiften "Islamic Movement of Uzbekistan" i bilaga I till den FN-baserade förordningen om Al-Qaida och Isil där det i avsnittet "Övriga upplysningar" anges "verksam i gränsområdet Afghanistan/Pakistan, norra Afghanistan och Centralasien".

IRAN

HÄNVISNINGAR TILL LAGSTIFTNING OCH VÄGLEDNING

Iranförordningarna omfattar följande förordningar:

- Rådets förordning (EU) nr 267/2012 av den 23 mars 2012 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 961/2010³⁴ (*Iranförordningen om massförstörelsevapen*).
- Rådets förordning (EU) nr 359/2011 av den 12 april 2011 om restriktiva åtgärder mot vissa personer, enheter och organ med hänsyn till situationen i Iran³⁵ (*Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar*).

Annan relevant EU-lagstiftning och andra relevanta EU-dokument:

- Rådets förordning (EG) nr 2271/96 av den 22 november 1996 om skydd mot följderna av tillämpning av extraterritoriell lagstiftning som antas av ett tredje land, och åtgärder som grundar sig på eller är en följd av denna lagstiftning³⁶ (*den blockerande stadgan*).
- Europeiska kommissionens vägledning *Frågor och svar: antagandet av en uppdatering av den blockerande stadgan*³⁷.
- Europeiska kommissionens dokument med frågor och svar om den tillbörliga aktsamhet, ”due diligence”, som EU-företag som handlar med Iran måste visa när det gäller restriktiva åtgärder (*Questions and answers due diligence on sanctions for EU businesses dealing with Iran*)³⁸.

Den 20 juli 2015 antog Förenta Nationernas säkerhetsråd resolution 2231 (2015) om den gemensamma övergripande handlingsplan (nedan kallad *handlingsplanen*) som Iran och E3/EU+3 (Kina, Frankrike, Tyskland, Ryska federationen, Förenade kungariket och Förenta staterna) kommit överens om tillsammans med Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. När handlingsplanen trädde i kraft (den 16 januari 2016) upphävde EU alla ekonomiska och finansiella sanktioner i samband med Irans kärntekniska program.

Som en följd av detta är ett antal verksamheter och tillhörande tjänster tillåtna, vilka även kan vara relevanta för tillhandahållandet av humanitärt bistånd, nämligen **finans-, bank- och försäkringsverksamhet samt verksamheter inom Irans sjöfarts- och**

³⁴ EUT L 88, 24.3.2012, s. 1.

³⁵ EUT L 100, 14.4.2011, s. 1.

³⁶ EGT L 309, 29.11.1996, s. 1.

³⁷ EUT C 277I, 7.8.2018, s. 4.

³⁸ https://ec.europa.eu/info/files/faqs-restrictive-measures-iran_en.

transportsektorer. Ytterligare detaljer om upphävandet av sanktioner enligt handlingsplanen återfinns i avsnitt 3 i **EU:s informerande not om handlingsplanen**³⁹.

Som en reaktion på Förenta staternas utträde ur handlingsplanen uppdaterade EU den blockerande stadgan för att ta med de återinförda extraterritoriella amerikanska sanktionerna i bilagan, och på så sätt mildra effekterna av dessa sanktioner för EU-aktörer som bedriver laglig affärsverksamhet i och med Iran. Denna uppdatering ingick i EU:s stöd till ett fortsatt arbete med att fullständigt och effektivt genomföra handlingsplanen, bland annat genom att upprätthålla de lagliga handelsförbindelser och ekonomiska förbindelser mellan EU och Iran som normaliserades när de kärnteknikrelaterade sanktionerna hävdes till följd av handlingsplanen.

De EU-sanktioner mot Iran som fortfarande är i kraft efter det att restriktiva åtgärder har hävts enligt handlingsplanen, är riktade, har tydliga mål och är inriktade på specifika personer, enheter eller varor som normalt sett inte är aktuella i samband med humanitärt bistånd. EU:s sanktioner mot Iran **omfattar inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive personlig skyddsutrustning, andningsskydd, syrgas och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av direkta restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Iran (se avsnitt II).** Det är därför mycket osannolikt att EU:s sanktioner skulle kunna påverka det humanitära bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin som är avsett för behovande i Iran.

I särskilda och mycket begränsade fall kan dock humanitära aktörers export, leverans eller finansiering av dessa varor indirekt påverkas av andra restriktioner, t.ex. frysning av penningmedel eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ som omfattas av EU-sanktioner (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) och som råkar delta i de berörda transaktionerna.

Trots att sanktioner har hävts inom ramen för handlingsplanen kvarstår ett antal åtgärder och restriktioner med anknytning till spridning av massförstörelsevapen även efter ikraftträdandet enligt handlingsplanen⁴⁰. Hävning av ytterligare sanktioner förväntas under 2023, i enlighet med tidtabellen i handlingsplanen.

Dessutom har EU sedan 2011 infört sanktioner som svar på allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Iran⁴¹.

³⁹ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/jcpoa_note_en.pdf.

⁴⁰ Dessa rör, bland annat, ett vapenembargo, åtgärder med koppling till missilteknik, restriktioner för vissa överföringar och åtgärder med anknytning till kärnteknik och bestämmelser som rör vissa metaller och programvara som omfattas av ett särskilt godkännandesystem. I enlighet med handlingsplanen bör ytterligare restriktiva åtgärder upphävas 2023. Punkterna 19 och 20 i bilaga V till handlingsplanen.

⁴¹ Dessa omfattar reserestriktioner och frysning av penningmedel med avseende på vissa personer och enheter samt ett embargo för utrustning som kan användas för internt förtryck och för utrustning som kan användas för övervakning eller avlyssning av internet- och telekommunikation på mobilnät eller fasta nät.

Som en allmän regel tillåter EU:s sanktioner mot Iran inte att penningmedel och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, även om det föreligger ett antal avvikelser (se avsnitt I). I enlighet med internationell humanitär rätt bör dock inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållandet av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Mot bakgrund av att de restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner mot Iran har riktad karaktär samt de förtecknande posternas typ och begränsade antal är det dock osannolikt att denna princip blir tillämplig i detta fall.

Kompletterande åtgärder som krävs för att stödja tillhandahållandet av medicintekniska produkter (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) är i princip tillåtna. Även om det är osannolikt att dessa åtgärder skulle omfattas av de särskilda restriktionerna, bör humanitära aktörer noggrant kontrollera dem mot bakgrund av denna vägledning innan de genomförs, och vid behov söka vägledning från den berörda nationella behöriga myndigheten.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER⁴²

1. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till den iranska civilbefolkningen i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Att en person som omfattas av sanktioner deltar i en humanitär transaktion innebär således inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Om inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, förbjuds inte kontakt med dessa personer i Iranförordningarna.

2. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer tillgångar eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

De humanitära aktörerna ska ha lämpliga rutiner för att kunna göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU-sanktioner. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Iran bör särskild uppmärksamhet ägnas åt de personer, enheter och organ som omfattas av sanktioner som har anknytning till

⁴² Bilagorna VIII, IX, XIII och XIV till Iranförordningen om massförstörelsevapen och bilaga I till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar innehåller förteckningar över personer, enheter och organ som omfattas av EU:s sanktioner. Förteckningarna återspeglas i EU:s sanktionskarta (<https://www.sanctionsmap.eu>) och i databasen över finansiella sanktioner (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet. Den officiella källan för EU-lagstiftningen är EU:s officiella tidning och den har företräde i händelse av konflikt.

hälsovårdssektorn och logistiksektorn samt Islamiska revolutionsgardet (IRGC), som är verksamt inom stora delar av den iranska ekonomin, inbegripet hälso- och sjukvården⁴³. Humanitära aktörer bör även säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser, däribland medicinsk utrustning, inte försvinnas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer (till exempel IRGC) och att medicinsk utrustning som tillhandhålls används för de humanitära syften för vilka den är avsedd.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetsparterna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att penningmedel och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer som omfattas av sanktioner. Användning av havaleh (hawala) och andra typer av informell penningöverföring omfattas också av förbudet.

Enligt artikel 42.2 i Iranförordningen om massförstörelsevapen och artikel 8.2 i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar ska överträdelser av EU:s sanktioner inte medföra ansvar av något slag om personen inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbuden i fråga. Inte heller bör EU:s sanktioner orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Humanitära aktörer är skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte är föremål för restriktioner enligt Iranförordningarna och andra tillämpliga sanktioner. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Mot bakgrund av att sanktionerna enligt Iranförordningarna är riktade är detta dock osannolikt i detta fall. Se även fråga 15.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten⁴⁴ om deras rutiner följer klausulen mot kringgående som ingår i Iranförordningarna⁴⁵. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

3. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra ”ekonomiska resurser”?

Ja. Enligt definitionen i Iranförordningarna avses med ekonomiska resurser ”egendom av alla slag, materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör tillgångar men som kan

⁴³ Det iranska islamiska revolutionsgardet (IRGC) finns med i punkt 1, del II.B, bilaga IX till förordningen om massförstörelsevapen.

⁴⁴ Förteckningar över nationella behöriga myndigheter är tillgängliga i bilaga II till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och i bilaga X till Iranförordningen om massförstörelsevapen.

⁴⁵ Artikel 2.3 i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och artikel 41 i Iranförordningen om massförstörelsevapen.

användas för att erhålla tillgångar, varor och tjänster”⁴⁶. Tillhandahållande av satser av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla penningmedel i utbyte, vilket innebär att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. Detta kan vara fallet om medicintekniska produkter tillhandahålls personer som omfattas av sanktioner inom den iranska förvaltningen. För att göra ekonomiska resurser tillgängliga för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande. Vidare innehåller Iranförordningarna avvikelser som gör det möjligt för nationella behöriga myndigheter att lämna tillstånd att tillgängliggöra penningmedel eller ekonomiska resurser om dessa är nödvändiga för att tillgodose de grundläggande behoven hos personer som omfattas av sanktioner och deras underhållsberättigade familjemedlemmar, inklusive betalning av livsmedel, läkemedel och läkarvård⁴⁷.

4. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”ställer ekonomiska resurser till förfogande” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot penningmedel eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Iranförordningarna.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, till exempel om dessa personer tar ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller erhåller någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinskt bistånd, se fråga 2.

5. Får humanitära aktörer förse lokala organisationer i Iran med penningmedel i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

⁴⁶ Artikel 1 c i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och artikel 1 h i Iranförordningen om massförstörelsevapen.

⁴⁷ Artikel 4 i Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar och artikel 26 i Iranförordningen om massförstörelsevapen.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER⁴⁸

6. Är tillhandahållande av ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) och andra medicintekniska produkter för bekämpning av covid-19-pandemin tillåtet enligt Iranförordningarna?

Ja. Försäljning, leverans, överföring, export och finansiering av medicintekniska produkter, inbegripet ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål, är i princip inte förbjudet enligt Iranförordningarna.

Mot bakgrund av att ett fåtal föremål emellertid kan ha flera olika användningsområden, av vilka vissa inte har någon koppling till humanitär verksamhet, kan det krävas en bedömning från fall till fall av de tekniska egenskaperna hos den specifika produkt⁴⁹ som ska exporteras, för att säkerställa att den endast är avsedd för medicinska ändamål och inte för militär eller ballistisk verksamhet eller för spridning av kärnteknik.

Det är därför som försäljning, leverans, överföring, export och finansiering av vissa varor och viss teknik kräver förhandstillstånd från de nationella behöriga myndigheterna. Detta är exempelvis fallet med mikroskop samt tillhörande utrustning och detektorer (inbegripet vissa som använder röntgenstrålar eller elektronspektroskopi)⁵⁰, eftersom de kan användas för anrikningsrelaterad verksamhet som är oförenlig med handlingsplanen. Export av andra varor, såsom vissa balanseringsmaskiner, kan godkännas av de nationella behöriga myndigheterna om sådana maskiner är utformade för medicinsk utrustning, men är annars förbjuden, eftersom de skulle kunna användas för att utveckla system för kärnvapenbärare.

För att erhålla tillstånd måste humanitära aktörer visa att utrustningen inte kommer att bidra till verksamhet som är oförenlig med handlingsplanen. Mallen i bilaga IIa kan ge vissa fingervisningar om vilka aspekter som humanitära aktörer kan behöva uppmärksamma. Humanitära aktörer kan begära ytterligare vägledning från de nationella behöriga myndigheterna om den information som krävs för att styrka deras ansökan.

Vidare förbjuds i artikel 4a i Iranförordningen om massförstörelsevapen försäljning, leverans, överföring, export och finansiering av vissa varor och viss teknik, inbegripet särskilda typer av digitala datorer och sammansatta elektroniska komponenter⁵¹, eftersom de kan bidra till utvecklingen av system för kärnvapenbärare.

⁴⁸ Bilagorna I, II, III, VIIA och VIIB till Iranförordningen om massförstörelsevapen och bilagorna III och IV till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar innehåller förteckningar över varor och teknik som omfattas av EU:s sanktioner.

⁴⁹ Även om de varor och den teknik som anges i fråga 6 kan tyckas överensstämma med punkter i bilaga I till rådets förordning (EG) nr 428/2009 (*förordningen om produkter med dubbla användningsområden*) (EUT L 134, 29.5.2009, s. 1), har produkter med dubbla användningsområden viktiga särdrag.

⁵⁰ Artikel 3a. Se särskilt punkterna II.A2.003 och II.A6.016 i bilaga II till förordningen om massförstörelsevapen.

⁵¹ Se särskilt punkt 4A003 i bilaga III till Iranförordningen om massförstörelsevapen.

För tekniska specifikationer bör humanitära aktörer söka information från tillverkaren. I tveksamma fall bör de kontakta den nationella behöriga myndigheten.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

7. Är tillhandahållande av läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier för bekämpning av covid-19-pandemin tillåtet enligt Iranförordningarna?

Ja. EU:s sanktioner enligt Iranförordningarna förbjuder i princip inte försäljning, leverans, överföring, export, finansiering eller användning av läkemedel, tvål, desinfektionsmedel (biocider), detergenter eller kemikalier för medicinsk användning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

Försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av vissa kemiska ämnen kräver dock tillstånd från de nationella behöriga myndigheterna enligt artikel 2a i förordningen om massförstörelsevapen, eftersom de även kan användas för spridning av kärnvapen.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

8. Tillåter Iranförordningarna tillhandahållande av testkit för covid-19 (realtids-PCR [qPCR])?

Ja. Iranförordningarna förbjuder inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av sådana testkit för covid-19 som realtids-PCR (qPCR). De reagenser som brukar användas i realtids-PCR (qPCR) är inte heller underställda några handelsrestriktioner enligt Iranförordningarna. De nationella behöriga myndigheterna bör kontaktas om ytterligare vägledning behövs, till exempel om kittet inte är av en sådan typ som vanligtvis återfinns på marknaden.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av testkit för covid-19 (realtids-PCR [qPCR]) inom ramen för humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

9. Är det tillåtet att tillhandahålla personlig skyddsutrustning för att bekämpa covid-19-pandemin enligt Iranförordningarna?

Ja. I princip förbjuder Iranförordningarna inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av personlig skyddsutrustning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

Även om Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar förbjuder export till Iran av viss skyddsutrustning som kan användas för internt förtryck, såsom skyddsvästar och hjälmar, undantar den uttryckligen utrustning som är utformad för arbetarskydd⁵². Om det råder tvivel i denna fråga bör de humanitära aktörerna begära nödvändiga förtydliganden från tillverkaren.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

IV. ÖVRIGA FRÅGOR

10. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett iranskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja. Från och med den 16 januari 2016, när handlingsplanen trädde i kraft, är bankverksamhet med iranska banker tillåten, under förutsättning att det iranska finansinstitutet inte omfattas av sanktioner. Detta omfattar inrättandet av nya korrespondentbankförbindelser och inrättandet av nya samriskföretag. Banker får även öppna kontor, filialer och dotterbolag i Iran. Endast två iranska banker omfattas fortfarande av sanktioner, nämligen Ansar Bank och Mehr Bank⁵³.

11. Får EU-medborgare resa till Iran för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip finns det ingenting i Iranförordningarna som förbjuder resor till Iran eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

12. Får humanitära aktörer köpa bränsle, hyra fordon eller använda privata transporttjänster i Iran för transporter till eller inom Iran av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

Enligt artikel 4c i Iranförordningen om massförstörelsevapen är det förbjudet att förvärva vissa typer av material med hög energitäthet, som kan användas i "missiler" eller obemannade luftfartyg, från Iran. Dessa material anges i bilaga III till förordningen. Detta omfattar emellertid inte raffinerade fossila bränslen och biobränslen, inbegripet

⁵² Se punkt 5 i bilaga III till Iranförordningen om allvarliga människorättskränkningar.

⁵³ Avsnitt II del B punkterna 8 och 9 i bilaga IX till Iranförordningen om massförstörelsevapen.

bränslen för motorer som är certifierade för användning i civil luftfart, såvida de inte är särskilt utformade för ”missiler” eller obemannade luftfartyg.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

13. Får humanitära aktörer hjälpa till att omplacera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Iran eller utanför landet?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för att omplacera människor som berörs av covid-19, till exempel Islamiska revolutionsgardet (IRGC), se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner i processen med att omplacera människor som berörs av covid-19, se även fråga 2.

14. Får humanitära aktörer finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 1. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

15. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

Humanitära aktörer måste alltid försöka finna lösningar som inte strider mot EU:s sanktioner. Humanitära aktörer är därför skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte är föremål för restriktioner enligt Iranförordningarna och andra tillämpliga sanktioner. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Med tanke på den riktade karaktären hos de restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner mot Iran är detta dock osannolikt i detta fall.

16. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

V. ÖVRIG LAGSTIFTNING

17. Måste humanitära aktörer iaktta EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och EU:s sanktioner beträffande situationen i Syrien när de lämnar bistånd i kampen mot covid-19-pandemin i Iran?

Ja.

EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism⁵⁴ är mycket begränsade när det gäller Iran och riktar sig endast mot ett fåtal iranska personer och enheter. Om de deltar i en transaktion ska de särskilda restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism tillämpas. Ytterligare särskild vägledning från den nationella behöriga myndigheten kan behövas i sådana fall.

EU:s sanktioner beträffande situationen i Syrien⁵⁵ riktar sig även mot tre iranska personer och en iransk enhet. Dessa sanktioner är tillämpliga oberoende av i vilket land den humanitära aktören utför sin verksamhet. De relevanta förbudena, vilka skiljer sig från dem i Iranförordningarna, behandlas i ett särskilt avsnitt i denna vägledning.

18. Förenta staternas sanktioner mot Iran förbjuder ett antal åtgärder som EU tillåter. Bör humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion följa dessa utländska sanktioner?

Nej. Humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion är enbart skyldiga att följa EU:s sanktioner. Faktum är att det är förbjudet för dem att följa vissa av Förenta staternas sanktioner mot Iran.

Ett antal amerikanska sanktioner mot Iran tillämpas extraterritoriellt. Detta innebär att de är avsedda att få effekter utanför Förenta staternas territorium och att de syftar till att styra beteendet hos ekonomiska aktörer från EU som inte har någon betydande anknytning till Förenta staterna. EU erkänner dock inte extraterritoriell tillämpning av lagar som antagits av tredjeländer och anser att en sådan tillämpning strider mot internationell rätt.

Rådets förordning (EG) nr 2271/96 (den blockerande stadgan)⁵⁶ skyddar personer från EU som ägnar sig åt laglig (dvs. som sker i överensstämmelse med EU:s lagstiftning) internationell handel och/eller kapitalrörelser, bland annat med Iran, och därmed

⁵⁴ Rådets förordning (EG) nr 2580/2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism (EGT L 344, 28.12.2001, s. 70). Rådet ser över och ändrar förteckningen över de personer, grupper och enheter som denna förordning är tillämplig på. Den mest aktuella versionen av förteckningen finns i bilagan till rådets genomförandeförordning (EU) 2020/1128 av den 30 juli 2020 om genomförande av artikel 2.3 i förordning (EG) nr 2580/2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism och om upphävande av genomförandeförordning (EU) 2020/19 (EUT L 247, 31.7.2020, s. 1).(EUT L 8I, 14.1.2020, s. 1).

⁵⁵ Rådets förordning (EU) nr 36/2012 av den 18 januari 2012 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Syrien och om upphävande av förordning (EU) nr 442/2011 (EUT L 16, 19.1.2012, s. 1).

⁵⁶ Rådets förordning (EG) nr 2271/96 av den 22 november 1996 om skydd mot följderna av tillämpning av extraterritoriell lagstiftning som antas av ett tredjeland, och åtgärder som grundar sig på eller är en följd av denna lagstiftning (EGT L 309, 29.11.1996, s. 1).

sammanhängande kommersiell verksamhet mot effekterna från utländsk lagstiftning som specificeras i dess bilaga, inbegripet vissa av Förenta staternas sanktioner mot Iran. Den gör detta genom att följderna av domar från utländska domstolar som grundas på de utländska lagarna i dess bilaga upphävs i EU, och genom att personer från EU kan erhålla ersättning i domstol för skada som orsakats av en extraterritoriell tillämpning av denna utländska lagstiftning.

Samtidigt förbjuder den blockerande stadgan personer från EU att uppfylla eventuella krav eller förbud som grundas på den utländska lagstiftning som specificeras i dess bilaga. Personer från EU vars ekonomiska och finansiella intressen påverkas av den extraterritoriella tillämpningen av dessa lagar är skyldiga att informera Europeiska kommissionen⁵⁷.

Närmare uppgifter om rättigheter och skyldigheter enligt den blockerande stadgan är tillgängliga på en särskild webbplats⁵⁸.

⁵⁷ [RELEX-SANCTIONS @ec.europa.eu](mailto:RELEX-SANCTIONS@ec.europa.eu).

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/info/blocking-statute>.

NICARAGUA

HÄNVISNINGAR TILL LAGSTIFTNING OCH VÄGLEDNING

- Rådets förordning (EU) 2019/1716 av den 14 oktober 2019 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Nicaragua⁵⁹ (*Nicaraguaförordningen*).

EU:s sanktioner mot Nicaragua infördes som ett svar på fortsatta kränkningar av mänskliga rättigheter och medborgerliga fri- och rättigheter i Republiken Nicaragua från säkerhetsstyrkor och regeringsvänliga beväpnade styrkor som är delaktiga i förtrycket av politiska motståndare, demonstranter, oberoende medier och civilsamhällets organisationer. Syftet med EU:s sanktioner mot Nicaragua är att åstadkomma en förändring av regeringens repressiva politik och förhindra en ytterligare försämring av situationen vad gäller mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen i Nicaragua samt att bidra till en fredlig förhandlingslösning i den pågående politiska krisen.

Sanktioner som föreskrivs i Nicaraguaförordningen omfattar frysning av tillgångar och ett förbud mot att direkt eller indirekt ställa penningmedel eller tillgångar till förfogande för eller göra dem tillgängliga till förmån för dem som är ansvariga för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och för att undergräva demokratin och rättsstatsprincipen i Republiken Nicaragua samt personer som har anknytning till dessa. Det finns ett antal undantag, inbegripet av humanitära skäl. Med anledning av den fortsatta allvarliga situationen i Nicaragua fastställdes en första förteckning över personer och enheter som omfattas av en frysning av penningmedel den 4 maj 2020⁶⁰.

De sanktioner som föreskrivs i Nicaraguaförordningen gäller inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive syrgas, andningsskydd, personlig skyddsutrustning och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av direkta restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Nicaragua.

Dessutom är de restriktiva åtgärder som föreskrivs i Nicaraguaförordningen riktade, har tydliga mål och är inriktade på specifika personer som främst har anknytning till de nationella brottsbekämpande myndigheterna (Nicaraguas nationella polis, NNP), Nicaraguas fängelseförvaltning eller rådgivare till Nicaraguas president. Det är därför mycket osannolikt att EU:s restriktiva åtgärder skulle kunna påverka det humanitära bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin som är avsett för behövande Nicaragua.

I särskilda och mycket begränsade fall kan dock export, leverans eller finansiering av varor som humanitära aktörer behöver indirekt påverkas av frysning av penningmedel eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) och som råkar vara involverade i de berörda transaktionerna.

Som en allmän regel tillåter EU:s sanktioner mot Nicaragua att penningmedel och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner,

⁵⁹ EUT L 262, 15.10.2019, s. 1.

⁶⁰ Rådets genomförandeförordning (EU) 2020/606 om genomförande av förordning (EU) 2019/1716 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Nicaragua (EUT L 139I, 4.5.2020, s. 1)

om sådana penningmedel eller resurser är nödvändiga endast för tillhandahållandet av humanitärt bistånd, med förbehåll för krav på godkännande (se avsnitt I).

Kompletterande åtgärder som krävs för att stödja tillhandahållandet av medicintekniska produkter (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) är också i princip tillåtna, med förbehåll för ovannämnda villkor.

I. **FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER**⁶¹

1. Uppfyller tillhandahållandet av humanitärt bistånd i form av livsmedel, läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel, medicinsk hjälp och andra medicinska produkter, och skapandet av en tillfällig medicinsk infrastruktur som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin i Nicaragua, kraven för att betraktas som tillhandahållande av resurser som är ”nödvändiga av humanitära skäl”?

Ja, tillhandahållandet av bistånd i den form som anges i fråga 1 kan betecknas som tillhandahållande av resurser som är ”nödvändiga av humanitära skäl”.

2. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till den nicaraguanska civilbefolkningen i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Som en allmän regel tillåter artikel 6.1 i Nicaraguaförordningen att penningmedel och ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner, om sådana penningmedel eller ekonomiska resurser är nödvändiga endast av humanitära skäl, såsom tillhandahållande eller underlättande av tillhandahållande av bistånd, inbegripet, bland annat, medicinsk utrustning. Humanitära aktörer måste begära förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten innan dessa penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner.

3. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer penningmedel eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

De humanitära aktörerna ska tillämpa lämpliga rutiner och göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt

⁶¹ Bilaga I till Nicaraguaförordningen innehåller en förteckning över personer som omfattas av EU-sanktioner. Denna förteckning återspeglas även i EU:s sanktionskarta (<https://www.sanctionsmap.eu/>) och i databasen över finansiella sanktioner (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet. Den officiella källan för EU-lagstiftningen är EU:s officiella tidning och den har företräde i händelse av konflikt.

bistånd inte omfattas av EU:s sanktioner. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Nicaragua bör särskild uppmärksamhet ägnas åt personer på kritiska poster med anknytning till hälsovårds- eller polissektorn (t.ex. NNP) som omfattas av sanktioner, vilka vid någon tidpunkt kan delta i den humanitära insatsen (t.ex. av säkerhetsskäl). Humanitära aktörer bör även säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser, däribland medicinsk utrustning, inte försvinnas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer och att den medicinska utrustning som tillhandahålls används för dess avsedda humanitära ändamål.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetspartnerna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att penningmedel och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer som omfattas av sanktioner.

Enligt artikel 10.2 i Nicaraguaförordningen ska handlingar från humanitära aktörer som strider mot de restriktiva åtgärder som föreskrivs i denna förordning inte medföra ansvar av något slag om dessa personer inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbudet i fråga. Inte heller bör EU:s sanktioner orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Att en person som omfattas av sanktioner råkar delta i en humanitär transaktion innebär inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Nicaraguaförordningen innehåller ett antal viktiga avvikelser som gör det möjligt att genomföra sådana transaktioner, under förutsättning att den nationella behöriga myndigheten lämnat tillstånd i förväg. Se även avsnitt I, i synnerhet frågorna 2, 5, 6 och 19.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten⁶² om deras rutiner följer klausulen mot kringgående i Nicaraguaförordningen⁶³. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

4. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra "ekonomiska resurser"?

Ja. Enligt definitionen i Nicaraguaförordningen avses med ekonomiska resurser "egendom av alla slag, materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör penningmedel, men som kan användas för att erhålla penningmedel, varor eller tjänster"⁶⁴. Tillhandahållande av satsar av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla penningmedel i utbyte, vilket innebär

⁶² Förteckningar över nationella behöriga myndigheter finns i bilaga II till Nicaraguaförordningen.

⁶³ Artikel 9 i Nicaraguaförordningen.

⁶⁴ Artikel 1.d i Nicaraguaförordningen.

att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. För att göra ekonomiska resurser tillgängliga för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande. Vidare innehåller Nicaraguaförordningen ett undantag som gör det möjligt för nationella behöriga myndigheter att lämna tillstånd att tillgängliggöra penningmedel eller ekonomiska resurser om dessa är nödvändiga för att tillgodose de grundläggande behoven hos personer som omfattas av sanktioner och deras underhållsberättigade familjemedlemmar, inklusive betalning av livsmedel, läkemedel och läkarvård⁶⁵.

5. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”gör ekonomiska resurser tillgängliga” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot penningmedel eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Nicaraguaförordningen.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, till exempel om dessa personer tar ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller erhåller någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinskt bistånd, se fråga 3.

6. Får humanitära aktörer förse lokala organisationer i Nicaragua med penningmedel i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, till exempel när det rör sig om personer eller enheter som har behörighet inom hälso- och sjukvårdssektorn eller personer inom de brottsbekämpande myndigheterna, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER

7. Tillåter Nicaraguaförordningen försäljning, leverans, överföring eller export av varor och teknik som tillhandahålls av humanitära skäl för att bekämpa covid-19-pandemin?

⁶⁵ Artikel 3.1 a i Nicaraguaförordningen.

Ja. De EU-sanktioner som fastställs i Nicaraguaförordningen är riktade och inriktar sig endast på specifika personer genom att frysa deras tillgångar och förbjuda att penningmedel ställs till deras förfogande. Det föreligger inte någon begränsning när det gäller försäljning, leverans, överföring eller export av varor till Nicaragua. Detta innebär, som en allmän regel, att EU:s sanktioner inte påverkar försäljning, leverans, överföring eller export av varor eller teknik för att bekämpa covid-19-pandemin. I detta sammanhang omfattar ”varor och teknik” bland annat personlig skyddsutrustning, ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) och andra medicintekniska produkter för att bekämpa covid-19 samt testkit för covid-19 (såsom realtids-PCR (qPCR)), läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av sådana varor och sådan teknik avsedda för humanitärt bistånd, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

III. ÖVRIGA FRÅGOR

8. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett nicaraguanskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja. Bankverksamhet med nicaraguanska banker är tillåten, under förutsättning att det nicaraguanska finansinstitutet inte är en enhet som förtecknas i bilaga I till Nicaraguaförordningen. Detta omfattar inrättandet av nya korrespondentbankförbindelser och inrättandet av nya samriskföretag. Banker får även öppna kontor, filialer och dotterinstitut i Nicaragua. För närvarande är inga nicaraguanska finansinstitut föremål för restriktiva åtgärder.

9. Får EU-medborgare resa till Nicaragua för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip finns det ingenting i Nicaraguaförordningen som förbjuder resor till Nicaragua eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

10. Får humanitära aktörer köpa bränsle, hyra fordon eller använda privata transporttjänster i Nicaragua för transporter till eller inom Nicaragua av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. Det finns inga hinder i Nicaraguaförordningen mot att humanitära aktörer köper bränsle i Nicaragua.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 3.

11. Får humanitära aktörer hjälpa till att omplacera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Nicaragua eller utanför landet?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för omplacering av människor som berörs av covid-19, exempelvis NNP-medlemmar som omfattas av sanktioner eller någon som agerar på deras vägnar, kan undantaget i artikel 6.1 Nicaraguaförordningen vara tillämpligt. Enligt detta undantag kan penningmedel och ekonomiska resurser under vissa förhållanden ställas till förfogande för personer som omfattas av sanktioner om sådana penningmedel eller ekonomiska resurser är nödvändiga för humanitära skäl, vilket uttryckligen omfattar evakueringar från Nicaragua. För detta krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

12. Får humanitära aktörer finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. Se även fråga 1.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 2. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

13. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

Humanitära aktörer måste alltid försöka finna lösningar som inte bryter mot EU:s sanktioner och de måste använda de befintliga avvikelserna enligt Nicaraguaförordningen när de vill ställa penningmedel eller ekonomiska resurser till förfogande för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner. Humanitära aktörer är därför skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom personer som inte omfattas av restriktioner//omfattas av sanktioner?? enligt Nicaraguaförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Detta är emellertid mycket osannolikt i detta fall, med tanke på att de restriktiva åtgärderna i Nicaraguaförordningen är riktade till sin natur samt mot bakgrund av de förtecknade posternas typ och begränsade antal samt att det föreligger särskilda avvikelser när det gäller humanitära skäl, om de befintliga riktlinjerna följs strikt.

IV. METODFRÅGOR

14. Vad betyder begreppet ”avvikelse”?

Avvikelse är uttryckliga undantag som föreskrivs i rättsakter, varvid en verksamhet som omfattas av restriktiva åtgärder (som är förbjuden) är tillåten under vissa särskilda omständigheter, under förutsättning att den nationella behöriga myndigheten har lämnat

sitt tillstånd⁶⁶. Om ett sådant tillstånd saknas kan åtgärden inte lagligen genomföras. I det särskilda fallet enligt artikel 6 i Nicaraguaförordningen måste syftet med åtgärden vara av enbart humanitär karaktär.

15. Är det möjligt att göra gemensamma ansökningar, till exempel en ansökan från flera humanitära aktörer, eller en samtidig ansökan till flera nationella behöriga myndigheter?

Av effektivitetsskäl bör det vara möjligt att lämna in en enda ansökan till alla berörda nationella behöriga myndigheter när humanitära projekt som ska bekämpa covid-19-pandemin kräver att en eller flera nationella behöriga myndigheter lämnar tillstånd till avvikelser.

I sådana humanitära projekt som kräver att flera humanitära aktörer ansöker om tillstånd till avvikelser bör det likaledes vara möjligt att lämna in en gemensam ansökan. Givare, banker, internationella organisationer och icke-statliga organisationer som deltar i humanitära projekt bör samarbeta för att utbyta information och samla de uppgifter som nationella behöriga myndigheter kräver för att bevilja tillstånd.

Under de nuvarande exceptionella omständigheterna uppmanas nationella behöriga myndigheter att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl i kampen mot covid-19-pandemin. Med tanke på den brådskande situationen bör de nationella behöriga myndigheterna samarbeta för att säkerställa snabba och konsekventa svar på sådana förfrågningar. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar.

16. Får de nationella behöriga myndigheterna bevilja allmänna tillstånd, eller måste de humanitära aktörerna ansöka om tillstånd för varje enskild verksamhet?

De nationella behöriga myndigheterna får bevilja avvikelser från vilka EU-sanktioner som helst med hänvisning till ett begränsat antal skäl, vars tillämplighet myndigheten varje gång måste kontrollera.

Enligt Nicaraguaförordningen får behöriga nationella myndigheter ”på villkor som de anser vara lämpliga” ge tillstånd till att vissa frysta penningmedel eller resurser frigörs, eller görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner om detta är nödvändigt av humanitära skäl.

Vid likadana, återkommande verksamheter eller transaktioner vars omständigheter är kända i förväg ska den nationella behöriga myndigheten själv avgöra om den önskar lämna ett enda tillstånd för samtliga verksamheter och transaktioner (t.ex. för identiska transaktioner som godkänts i omgångar, under förutsättning att det görs en bedömning från fall till fall för dessa omgångar och tillsynen över resultaten kan garanteras), eller föredrar att lämna ett tillstånd åt gången. Kommissionen uppmanar de nationella behöriga myndigheterna att överväga om de, under rådande exceptionella omständigheter, kan tänka sig att lämna ett enda tillstånd för att underlätta tillhandahållandet av humanitärt bistånd till de personer som påverkas av covid-19-

⁶⁶ Avvikelser formuleras i allmänhet på följande sätt: ”Med avvikelse från (förbuden i) artikel ... får medlemsstaternas behöriga myndigheter, på villkor som de finner lämpliga ge tillstånd till...”.

pandemin. Tillstånd från en nationell behörig myndighet får förenas med vissa krav för att säkerställa att undantagen inte försvårar eller kringgår sanktionernas syfte.

17. Hur kan humanitära aktörer begära tillstånd för avvikelse för verksamhet eller transaktioner som omfattas av restriktiva åtgärder, i syfte att lämna bistånd till människor som påverkas av covid-19-pandemin?

Avvikelse från bestämmelserna kan begäras av alla humanitära aktörer som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd. I allmänhet är genomförande partner bäst placerade för att samla in nödvändiga uppgifter. Alla andra aktörer, däribland givare och banker, bör samarbeta med den sökande för att underlätta insamling och delning av sådana uppgifter.

De humanitära aktörerna ska vända sig till den nationella behöriga myndighet som de har närmast anknytning till, i enlighet med bilaga II till Nicaraguaförordningen. De bör begära vägledning från den nationella behöriga myndigheten för att klarlägga vilka handlingar som behövs för tillstånd till nödvändiga avvikelser från bestämmelserna.

Se även fråga 15 om gemensamma ansökningar.

18. Hur kan humanitära aktörer snabbt få tillstånd till avvikelse om den praktiska situationen kräver detta?

Humanitära aktörer som begär snabbt tillstånd för avvikelse bör tydligt framhålla brådskan och förklara de bakomliggande skälen i ansökan. Ju fullständigare ansökan är, desto snabbare och lättare kan den handläggas av den nationella behöriga myndigheten. Styrkande intyg från givare, administrativa stödskrivelser från andra myndigheter och liknande handlingar kan också biläggas ansökan för att underlätta den nationella behöriga myndighetens handläggning. De humanitära aktörerna måste inhämta nödvändiga tillstånd innan humanitära projekt i kampen mot covid-19-pandemin inleds.

För att påskynda förfarandet bör de humanitära aktörerna samverka med och söka vägledning från den nationella behöriga myndigheten redan innan ansökan lämnas in.

Konsekvent vägledning inom hela EU är avgörande för att säkerställa att de humanitära aktörerna i EU kan agera. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar och att skapa en gemensam plattform för att offentliggöra de riktlinjer som utfärdas av de nationella behöriga myndigheterna.

19. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

SYRIEN

HÄNVISNINGAR TILL LAGSTIFTNING OCH VÄGLEDNING

- Rådets förordning (EU) nr 36/2012 av den 18 januari 2012 om restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Syrien (nedan kallad *Syrienförordningen*)⁶⁷.
- Europeiska kommissionens dokument om vanliga frågor beträffande EU:s restriktiva åtgärder i Syrien⁶⁸ (nedan kallat *Vanliga frågor om Syrien*).

EU-sanktionerna mot Syrien infördes som ett svar på den syriska regimen brutala förtryck i samband med fredliga protester, bl.a. genom användning av kemiska vapen och skarp ammunition, vilket ledde till att flera demonstranter dödades eller skadades samt till godtyckliga frihetsberövanden. De sanktioner som fastställs i rådets förordning (EU) nr 36/2012 består av ett antal sektoriella restriktioner, bland annat ett förbud mot export av varor eller teknik som kan användas för internt förtryck, inbegripet kemikalier för användning vid kemiska attacker, och ett förbud mot lokala inköp och import av petroleumprodukter. Det finns ett antal undantag, särskilt för humanitära ändamål. EU:s sanktioner riktar sig mot specifika personer och sektorer i den syriska ekonomin. Detta innebär att de flesta sektorer – inklusive livsmedel och läkemedel – inte alls omfattas av sanktionerna.

Sanktioner enligt rådets förordning (EU) nr 36/2012 omfattar enskilda sanktioner som innebär frysning av tillgångar för personer och enheter som är ansvariga för det våldsamma förtrycket av civilbefolkningen, personer som gynnas av eller stöder regimen, ministrar och personer i ledande ställning inom den syriska armén. Från och med den 17 februari 2020 omfattas 277 personer och 71 enheter av sanktioner. Dessa förteckningar återspeglas också i EU:s sanktionskarta⁶⁹ och i databasen över finansiella sanktioner⁷⁰, som båda är kostnadsfritt tillgängliga via internet.

Med tanke på att terroristgrupper har en betydande närvaro i olika områden i Syrien är också EU:s sanktioner mot internationell terrorism i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolutioner 1267 och 1373 relevanta i sammanhanget⁷¹. EU har också antagit sanktioner mot spridning och användning av kemiska vapen⁷², (nedan kallade *EU:s sanktioner*

⁶⁷ EUT L 16, 19.1.2012, s. 1.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/info/files/170901-faqs-restrictive-measures-syria_en

⁶⁹ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁷⁰ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

⁷¹ Rådets förordning (EG) nr 881/2002 av den 27 maj 2002 om införande av vissa särskilda restriktiva åtgärder mot vissa med organisationerna Isil (Daish) och al-Qaida associerade personer och enheter (EGT L 139, 29.5.2002, s. 9). Rådets förordning (EU) 2016/1686 av den 20 september 2016 om införande av ytterligare restriktiva åtgärder mot Isil (Daish) och al-Qaida samt fysiska och juridiska personer, enheter eller organ som har samröre med dem (EUT L 255, 21.9.2016, s. 1). Rådets förordning (EG) nr 2580/2001 av den 27 december 2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism (EGT L 344, 28.12.2001, s. 70).

⁷² Rådets förordning (EU) 2018/1542 av den 15 oktober 2018 om restriktiva åtgärder mot spridning och användning av kemiska vapen (EUT L 259, 16.10.2018, s. 12).

beträffande internationell terrorism och kemiska vapen), och dessa riktar sig för närvarande mot fem syriska personer.

Sanktionerna mot Syrien och EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen gäller inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive syrgas, andningsskydd, personlig skyddsutrustning och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av direkta restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Syrien.

I särskilda fall kan dock export, leverans, finansiering eller användning av dessa varor indirekt påverkas av andra restriktioner, t.ex. frysning av penningmedel eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ som omfattas av EU-sanktioner (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) och som råkar delta i de berörda transaktionerna.

Som en allmän regel **tillåter sanktionerna mot Syrien att penningmedel och ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner, om sådana penningmedel eller ekonomiska resurser är nödvändiga endast för tillhandahållandet av humanitärt bistånd i Syrien eller bistånd till civilbefolkningen i Syrien.** I vissa fall krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten (se avsnitt I).

Humanitära aktörer kan också behöva utföra kompletterande verksamhet (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) som kan påverkas av särskilda restriktioner (t.ex. förbud mot köp av oljeprodukter i Syrien). **Sanktionerna mot Syrien innehåller också en rad avvikelser som gör det möjligt för sådan kompletterande verksamhet att fortsätta, på vissa villkor** (se avsnitten II och III).

Frågorna nedan har sammanställts genom samverkan med nationella behöriga myndigheter, humanitära aktörer och andra internationella aktörer sedan covid-19-krisens början.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA TILLGÅNGAR OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER

1. Uppfyller tillhandahållandet av humanitärt bistånd i form av livsmedel, läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel, medicinsk hjälp och andra medicinska produkter, och skapandet av en tillfällig medicinsk infrastruktur som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin i Syrien, kraven för att betraktas som "humanitärt bistånd" eller "stöd till civilbefolkningen?"

Ja, tillhandahållandet av humanitärt bistånd i den form som anges i fråga 1 kan betecknas som "humanitärt bistånd" eller "stöd till civilbefolkningen".

2. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till den syriska civilbefolkningen i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Som en allmän regel tillåter artikel 16a.2 i Syrienförordningen att penningmedel och ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner, om sådana penningmedel eller ekonomiska resurser är nödvändiga endast för tillhandahållandet av humanitärt bistånd i Syrien eller stöd till civilbefolkningen i Syrien. Detta kräver dock ett förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Syrienförordningen tillåter också att humanitära aktörer i mycket specifika och begränsade fall ställer penningmedel och ekonomiska resurser till förfogande för personer som omfattas av sanktioner utan att det krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten för detta (se t.ex. artikel 16a.1 i Syrienförordningen). Se frågorna 19 och 25.

3. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra ”ekonomiska resurser”?

Ja. Enligt definitionen i Syrienförordningen avses med ekonomiska resurser ”egendom av alla slag, materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör tillgångar men som kan användas för att erhålla tillgångar, varor och tjänster”⁷³. Tillhandahållande av satsar av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla penningmedel i utbyte, vilket innebär att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. Detta kan vara fallet om medicintekniska produkter tillhandahålls personer som omfattas av sanktioner inom den syriska förvaltningen eller med ansvar för driften av vårdinrättningar. För att ställa ekonomiska resurser till förfogande för, eller göra dem tillgängliga till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten, om de inte omfattas av någon annan befrielse.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande (se den snarlika fråga 6 i de vanliga frågorna om Syrien).

4. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”gör ekonomiska resurser tillgängliga” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot penningmedel eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Syrienförordningen.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara delaktig i tillhandahållandet av medicinsk hjälp **och** drar ekonomiska fördelar av den, t.ex. genom

⁷³ Artikel 1 f i Syrienförordningen.

att ta ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller genom att erhålla någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 2.

5. Får humanitära aktörer förse lokala organisationer i Syrien med penningmedel i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se frågorna 2 och 4. När det gäller hur man ser till att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 20.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER

6. Är export av ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) förenlig med sanktionerna mot Syrien?

Ja. Ventilatorer för medicinska ändamål omfattas i princip inte av tillämpningsområdet för Syrienförordningens exportrestriktioner.

När det gäller fläktassisterade andningsskydd kan det krävas en bedömning från fall till fall av de tekniska egenskaperna hos den specifika produkt som ska exporteras, för att säkerställa att den endast är avsedd för medicinska ändamål och inte för militär verksamhet eller internt förtryck. Detta beror i det senare fallet på att fläktassisterade andningsskydd kan omfattas av förhandstillstånd från de nationella behöriga myndigheterna enligt förordningen om produkter med dubbla användningsområden, såsom anges i Syrienförordningen⁷⁴.

När det gäller tekniska specifikationer bör humanitära aktörer begära information från tillverkaren om huruvida varan omfattas av tillämpningsområdet för förordningen om produkter med dubbla användningsområden.

Den nationella behöriga myndigheten bör kontaktas i tveksamma fall.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

7. Är tillhandahållande av andra medicintekniska produkter än ventilatorer och fläktassisterade andningsskydd för bekämpning av covid-19-pandemin, inbegripet syrgasbehållare, tillåtet enligt Syrienförordningen?

Ja. Försäljning, leverans, överföring eller export till Syrien samt finansiering eller användning av medicintekniska produkter är i princip inte förbjudet enligt Syrienförordningen.

⁷⁴ Rådets förordning (EG) nr 428/2009 av den 5 maj 2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden. Se särskilt punkt 1A004.a i bilagan till förordningen om produkter med dubbla användningsområden, som det hänvisas till i artikel 2d i Syrienförordningen, ändrad genom artikel 1 i rådets förordning (EU) nr 697/2013 av den 22 juli 2013 (EUT L 198, 23.7.2013, s. 28).

När det gäller det särskilda fall då en person som omfattas av sanktioner kan komma att erhålla ekonomiska resurser från tillhandahållandet av humanitärt bistånd, se fråga 2.

8. Är tillhandahållande av läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier för bekämpning av covid-19-pandemin tillåtet enligt Syrienförordningen?

Ja. EU:s restriktiva åtgärder enligt Syrienförordningen förbjuder i princip inte försäljning, leverans, överföring, export, finansiering eller användning av läkemedel, tvål, desinfektionsmedel (biocider), detergenter eller kemikalier för medicinsk användning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

Försäljning, leverans, överföring eller export till Syrien, samt finansiering eller användning av vissa kemiska ämnen som används för desinfektion/rengöring kräver dock förhandstillstånd av en nationell behörig myndighet i enlighet med artikel 2b, på grund av att de också kan användas för internt förtryck, inbegripet utförande av kemiska anfall. Detta gäller särskilt för etanol, isopropanol och natriumhypoklorit⁷⁵.

Tillstånd krävs för försäljning, leverans, överföring och export av etanol, isopropanol och natriumhypoklorit i ren form eller i blandningar i specifika höga koncentrationer ("begränsade koncentrationer")⁷⁶. För att erhålla ett sådant tillstånd måste de humanitära aktörerna visa att ämnena kommer att användas för att ge humanitärt bistånd i samband med kampen mot pandemin och inte för andra ändamål⁷⁷. De humanitära aktörerna kan begära vägledning från de nationella behöriga myndigheterna om den information som krävs för att styrka ansökan om ett sådant tillstånd.

Desinfektionsmedel, handsprit och detergenter/rengöringsmedel i form av slutprodukter är i sig blandningar. Dessa slutprodukter kräver dock i allmänhet en lägre koncentration av etanol, isopropanol och natriumhypoklorit än de begränsade koncentrationerna⁷⁸. I detta fall krävs inget tillstånd för avvikelse. Dessa produkter kan därför handlas fritt och tillhandahållas inom ramen för humanitärt bistånd.

⁷⁵ Etanol är ett verksamt ämne som används i många desinfektionsmedel (produkttyp 1 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 av den 22 maj 2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter). Isopropanol har nyligen använts som ett alternativ till etanol på grund av bristen på det senare ämnet. Natriumhypoklorit används som biocid i detergenter och ingår ofta i flytande blekmedel. Försäljning, leverans, överföring och export av etanol, isopropanol och natriumhypoklorit, som förtecknas i punkt A1.004 i bilaga IX, omfattas av tillståndskrav enligt artikel 2b i Syrienförordningen. Etanol används vid framställning av dialkylalkylfosfonater och vattenfri etanol, som kan användas som lösningsmedel vid kemiska reaktioner för att framställa prekursorer till kemiska vapen (t.ex. sarin). Lösningar av natriumhypoklorit kan användas för att utvinna klorgas.

⁷⁶ Restriktionen gäller för blandningar i koncentrationer på minst 90 % (etanol, natriumhypoklorit) eller minst 95 % (isopropanol).

⁷⁷ Enligt artikel 2b.2 ska den nationella behöriga myndigheten inte bevilja tillstånd om den har rimliga skäl att anta att de ämnen som omfattas av försäljningen, leveransen, överföringen eller exporten är eller skulle kunna vara avsedda för internt förtryck eller för tillverkning och underhåll av produkter som kan användas för internt förtryck.

⁷⁸ Koncentrationen av etanol och isopropanol i desinfektionsmedel och detergenter är vanligen 75 %. Koncentrationen av natriumhypoklorit i blekmedel är lägre än 10 %, och ofta ligger den på ca 5 %.

Förhandstillstånd krävs inte heller i det mindre sannolika fallet att dessa slutprodukter innehåller etanol, isopropanol och natriumhypoklorit i en koncentration som är minst lika hög som de begränsade koncentrationerna, förutsatt att den humanitära aktören kan garantera att något av följande villkor är uppfyllt:

1. Etanol, isopropanol och natriumhypoklorit kan knappast avlägsnas från produkten eller användas för andra ändamål (avlägsnande/ användning för andra ändamål av de kontrollerade kemikalierna är osannolik)⁷⁹. .
2. För etanol och natriumhypoklorit är slutprodukterna konsumentvaror som är förpackade för detaljhandelsförsäljning för personligt bruk eller förpackade för enskilt bruk⁸⁰.

När det gäller tekniska specifikationer för en vara bör humanitära aktörer begära information från tillverkaren, från vilken de eventuellt kan erhålla en förklaring om att varan inte omfattas av den relevanta restriktionen i Syrienförordningen⁸¹. I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna kontakta den nationella behöriga myndigheten.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

9. Tillåter Syrienförordningen tillhandahållande av testkit för covid-19 (realtids-PCR [qPCR])?

Ja. EU:s restriktiva åtgärder enligt Syrienförordningen förbjuder inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av sådana testkit för covid-19 som realtids-PCR (qPCR). De reagenser som brukar användas i realtids-PCR (qPCR) är inte heller underställda några handelsrestriktioner enligt Syrienförordningen. Om de humanitära aktörerna har anledning att tro att de reagenser som tillhandahålls med realtids-PCR (qPCR) inte är de som brukar användas, bör de kontrollera med tillverkarna att det inte rör sig om reagenser som är underställda exportrestriktioner enligt Syrienförordningen. De nationella behöriga myndigheterna bör kontaktas om ytterligare vägledning behövs.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av testkit för covid-19 (realtids-PCR [qPCR]) inom ramen för humanitärt bistånd, se fråga 2.

10. Är det enligt Syrienförordningen tillåtet att tillhandahålla personlig skyddsutrustning för att bekämpa covid-19-pandemin?

⁷⁹ Se den allmänna anmärkningen till bilaga IX, i dess lydelse enligt artikel 3 i rådets förordning (EU) nr 509/2012 av den 15 juni 2012 om ändring av förordning (EU) nr 36/2012 (EUT L 156, 16.6.2012, s. 10).

⁸⁰ Se bilaga IX till Syrienförordningen, ändrad genom artikel 1.11 a i rådets förordning (EU) nr 697/2013 av den 22 juli 2013 (EUT L 198, 23.7.2013, s. 28). Enligt denna artikel gäller villkoret inte för konsumentvaror som innehåller isopropanol.

⁸¹ Särskilt punkt A1.004 i bilaga IX till Syrienförordningen.

Ja. I princip förbjuder Syrienförordningen inte försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av personlig skyddsutrustning som behövs för att bekämpa covid-19-pandemin.

Vissa särskilda föremål som används som personlig skyddsutrustning i kampen mot covid-19-pandemin, såsom masker, handskar och skyddsskor, kan också anpassas för användning i krigssituationer som skydd mot biologiska agenser. Försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning av sådan personlig skyddsutrustning kräver förhandstillstånd från en nationell behörig myndighet⁸².

De humanitära aktörerna bör se till att den personliga skyddsutrustning som är avsedd för försäljning, leverans, överföring eller export, finansiering eller användning i kampen mot pandemin inte är anpassad för användning i krigssituationer. Om det råder tvivel i denna fråga bör de humanitära aktörerna begära nödvändiga förtydliganden från tillverkaren. Om tillstånd ändå krävs, därför att den personliga skyddsutrustningen utöver den civila användningen även anpassats för användning i krigssituationer, bör den humanitära aktören som handhar exporten bevisa för den nationella behöriga myndigheten att utrustningen har ett humanitärt syfte⁸³.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

III. ANDRA RESTRIKTIONER

11. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett syriskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja, om en särskild ansökan om avvikelser lämnas in.

Enligt artikel 25a i Syrienförordningen får banker under särskilda omständigheter begära att den nationella behöriga myndigheten, med avvikelser från övriga bestämmelser, tillåter att ett bankkonto öppnas i ett syriskt kreditinstitut eller finansinstitut i syfte att tillhandahålla stöd till den syriska civilbefolkningen. Se även frågorna 23–24 i Vanliga frågor om Syrien.

12. Får EU-medborgare resa till Syrien för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip sägs ingenting i Syrienförordningen som förbjuder resor till Syrien eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 2.

⁸² Se i synnerhet bilaga IA, del 1, tabell A, punkt I.B.1A004 i Syrienförordningen. Denna punkt omfattar bland annat skyddskläder, handskar och skor som är särskilt utformade eller anpassade för att skydda mot agenser som används för biologisk krigsföring.

⁸³ Artikel 2a.2 i Syrienförordningen.

13. Får humanitära aktörer köpa bränsle i Syrien för transporter till eller inom Syrien av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja, i enlighet med artikel 6a i Syrienförordningen.

Om de humanitära aktörerna får offentlig finansiering från EU eller en medlemsstat för att tillhandahålla humanitärt bistånd i Syrien krävs inget förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten för att köpa det bränsle som behövs för att tillhandahålla bistånd i enlighet med artikel 6a.1. Om betalningen för bränslet görs till en person som omfattas av restriktiva åtgärder får detta göras utan förhandstillstånd enligt artikel 16a.1 i förordningen.

Om de humanitära aktörerna inte får offentlig finansiering från EU eller en medlemsstat för att tillhandahålla humanitärt bistånd i Syrien krävs enligt artikel 16a.2 i förordningen förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten för att köpa bränsle. Om betalningen för bränslet i detta fall görs till en person som omfattas av restriktiva åtgärder krävs tillstånd i enlighet med artikel 16a.2 i förordningen (se även fråga 18 i Vanliga frågor om Syrien). I det sistnämnda fallet bör de humanitära aktörerna, när de kontaktar de nationella behöriga myndigheterna, precisera om de behöver köpa bränsle vid olika tillfällen (t.ex. små inköp på bensinstationer) eller om det rör sig om ett engångsinköp (t.ex. för att fylla på bränsle i en lastbil som ska lämna Syrien). Generella befrielser är inte tillåtna, men enligt artikel 6a.2 i Syrienförordningen får nationella behöriga myndigheter tillåta allmänna avvikelser för likadana återkommande insatser.

Se även fråga 18 om gemensamma ansökningar och fråga 19 om allmänna avvikelser.

Se även Vanliga frågor om Syrien, fråga 16–18.

14. Om import av medicinsk utrustning till Syrien i kampen mot covid-19-pandemin är belagd med skatt och importtullar, får de humanitära aktörerna betala dem till de syriska myndigheterna?

Ja, om detta är den enda möjligheten att tillhandahålla humanitärt bistånd till civilbefolkningen i Syrien i samband med covid-19-pandemin.

Om betalningen görs till eller indirekt gynnar en person som omfattas av restriktiva åtgärder, vilket i detta fall är mycket troligt, kan det behövas ett tillstånd för avvikelse från den nationella behöriga myndigheten. Se även fråga 2.

15. Får humanitära aktörer evakuera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Syrien eller utanför landet?

Ja.

Om åtgärden till exempel kräver bränsleinköp eller att penningmedel ställs till förfogande för en person som omfattas av restriktiva åtgärder⁸⁴ kan det behövas tillstånd för avvikelse. Se fråga 13.

⁸⁴ Se till exempel bilaga II, del B, punkt 50 (Syrian Arab Airlines).

Det är möjligt att tillhandahålla flygbränsle till vissa syriska lufttrafikföretag som omfattas av restriktiva åtgärder i syfte att evakuera människor som påverkas av pandemin i enlighet med artikel 7a.5 b i Syrienförordningen.

16. Får humanitära aktörer finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. Se även fråga 1.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 2. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

17. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

De humanitära aktörerna bör använda befintliga undantag enligt Syrienförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör dock inte EU:s restriktiva åtgärder förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Frågan kommer dock troligen inte att bli aktuell, eftersom sanktionerna mot Syrien erbjuder tillräckliga möjligheter att göra avvikelser för humanitär verksamhet, om befintliga riktlinjer följs strikt.

IV. METODFRÅGOR

18. Är det möjligt att göra gemensamma ansökningar, till exempel en ansökan från flera humanitära aktörer, eller en samtidig ansökan till flera nationella behöriga myndigheter?

Av effektivitetsskäl bör det vara möjligt att lämna in en enda ansökan till alla berörda nationella behöriga myndigheter när humanitära projekt som ska bekämpa covid-19-pandemin kräver att **en eller flera nationella behöriga myndigheter** lämnar tillstånd för avvikelse.

I sådana humanitära projekt som kräver att **flera humanitära aktörer ansöker** om tillstånd för avvikelse bör det likaledes vara möjligt att lämna in en gemensam ansökan. Givare, banker, internationella organisationer och icke-statliga organisationer som deltar i humanitära projekt bör samarbeta för att utbyta information och samla de uppgifter som nationella behöriga myndigheter kräver för att bevilja tillstånd.

Under de nuvarande exceptionella omständigheterna **uppmanas de nationella behöriga myndigheterna att inrätta en kontaktpunkt för avvikelser av humanitära skäl i samband med kampen mot covid-19-pandemin**. Med tanke på den brådskande situationen bör de nationella behöriga myndigheterna samarbeta för att säkerställa snabba och konsekventa svar på sådana förfrågningar. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar.

19. Får de nationella behöriga myndigheterna bevilja allmänna tillstånd, eller måste de humanitära aktörerna ansöka om tillstånd för varje enskild verksamhet?

De nationella behöriga myndigheterna får bevilja avvikelser från vilka EU-sanktioner som helst med hänvisning till ett begränsat antal skäl, vars tillämplighet myndigheten varje gång måste kontrollera.

Syrienförordningen ger uttryckligen de nationella behöriga myndigheterna möjlighet att bevilja allmänna tillstånd ("på de **allmänna** och särskilda villkor de anser lämpliga") i två fall. För det första att enligt artikel 16a.2 tillåta att vissa penningmedel eller ekonomiska resurser görs tillgängliga för personer som omfattas av sanktioner i syfte att tillhandahålla humanitärt bistånd, och för det andra att enligt artikel 6a.2 tillåta inköp i Syrien av petroleumprodukter för humanitärt bistånd.

Vid likadana, återkommande verksamheter eller transaktioner vars omständigheter är kända i förväg ska den nationella behöriga myndigheten själv avgöra om den önskar lämna ett enda tillstånd för samtliga verksamheter och transaktioner, eller föredrar att lämna ett tillstånd åt gången. Kommissionen uppmanar de nationella behöriga myndigheterna att överväga om de, under rådande exceptionella omständigheter, kan tänka sig att lämna ett enda tillstånd för att underlätta tillhandahållandet av humanitärt bistånd till de personer som påverkas av covid-19-pandemin. Tillstånd från en nationell behörig myndighet får förenas med vissa krav för att säkerställa att undantagen inte försvårar eller kringgår sanktionernas syfte.

20. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer penningmedel eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

I bilagorna II och IIa till Syrienförordningen finns förteckningar över fysiska eller juridiska personer, enheter och organ som omfattas av EU:s restriktiva åtgärder. Förteckningarna återspeglas även i EU:s sanktionskarta⁸⁵ och i databasen över finansiella sanktioner⁸⁶, som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet.

De humanitära aktörerna ska tillämpa lämpliga rutiner och göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU:s restriktiva åtgärder. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Syrien bör särskild uppmärksamhet ägnas åt personer, enheter och organ som omfattas av restriktiva åtgärder och som har anknytning till hälsovårdssektorn, oavsett om det är offentliga eller privata aktörer, eller sådana med anknytning till logistiksektorn. De humanitära aktörerna bör även säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser, däribland medicinsk utrustning, inte försvinnas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer (till exempel deltagare i syriska väpnade styrkor som omfattas av restriktiva åtgärder).

⁸⁵ <https://www.sanctionsmap.eu/>.

⁸⁶ <https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetspartnerna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att penningmedel och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer som omfattas av sanktioner. Användning av Hawala och andra typer av informell penningöverföring omfattas också av förbudet.

Enligt artikel 28 i Syrienförordningen ska överträdelser av EU:s restriktiva åtgärder inte medföra ansvar av något slag om personen inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbudet i fråga. Inte heller bör EU:s restriktiva åtgärder orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Att en person som omfattas av sanktioner råkar delta i en humanitär transaktion innebär inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Syrienförordningen innehåller ett antal viktiga undantag som gör det möjligt att genomföra sådana transaktioner, i vissa fall under förutsättning att den nationella behöriga myndigheten lämnat tillstånd i förväg. Se även avsnitt I, i synnerhet frågorna 2, 4, 5 och 25.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten om deras rutiner följer förbudet mot kringgående i Syriensanktionerna. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

21. Hur kan humanitära aktörer begära tillstånd för avvikelse för verksamhet eller transaktioner som omfattas av restriktiva åtgärder, i syfte att lämna bistånd till människor som påverkas av covid-19-pandemin?

Avvikelse från bestämmelserna kan begäras av alla humanitära aktörer som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd. I allmänhet är genomförande partner bäst placerade för att samla in nödvändiga uppgifter. Alla andra aktörer, däribland givare och banker, bör samarbeta med den sökande för att underlätta insamling och delning av sådana uppgifter.

De humanitära aktörerna ska vända sig till den nationella behöriga myndighet som de har närmast anknytning till, i enlighet med bilaga III till Syrienförordningen. De bör begära vägledning från den nationella behöriga myndigheten för att klarlägga vilka handlingar som behövs för tillstånd till nödvändiga avvikelser från bestämmelserna.

Se även fråga 18 om gemensamma ansökningar.

22. Hur kan humanitära aktörer snabbt få tillstånd till avvikelse om den praktiska situationen kräver detta?

Humanitära aktörer som begär snabbt tillstånd för avvikelse bör tydligt framhålla brådskan och förklara de bakomliggande skälen i ansökan. Ju fullständigare ansökan är, desto snabbare och lättare kan den handläggas av den nationella behöriga myndigheten. Styrkande intyg från givare, administrativa stödskrivelser från andra myndigheter och liknande handlingar kan också biläggas ansökan för att underlätta den nationella behöriga myndighetens handläggning. De humanitära aktörerna måste inhämta nödvändiga tillstånd innan humanitära projekt i kampen mot covid-19-pandemin inleds.

För att påskynda förfarandet bör de humanitära aktörerna samverka med och söka vägledning från den nationella behöriga myndigheten redan innan ansökan lämnas in.

Konsekvent vägledning inom hela EU är avgörande för att säkerställa att de humanitära aktörerna i EU kan agera. Kommissionen är redo att stödja de nationella behöriga myndigheternas ansträngningar och att skapa en gemensam plattform för att offentliggöra de riktlinjer som utfärdas av de nationella behöriga myndigheterna.

23. Måste humanitära aktörer iaktta EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen när de lämnar bistånd i kampen mot covid-19-pandemin i Syrien?

Ja.

EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen är riktade mot vissa personer som kan vara verksamma i Syrien. Om de deltar i en transaktion ska de särskilda restriktiva åtgärderna i EU:s sanktioner beträffande internationell terrorism och kemiska vapen tillämpas. Ytterligare särskild vägledning från den berörda nationella behöriga myndigheten krävs i sådana fall.

24. Vad är skillnaden mellan befrielser och avvikelser (gemensamt kallade *undantag*)?

Befrielse innebär att en restriktion inte är tillämplig om syftet med åtgärden är att tillhandahålla humanitärt bistånd. Humanitära aktörer kan genomföra åtgärden i fråga utan dröjsmål, men de bör vara i stånd att bevisa att åtgärden genomfördes i ett specifikt humanitärt syfte.

Avvikelse innebär att en verksamhet omfattas av restriktiva åtgärder (är förbjuden) och får genomföras först när en nationell behörig myndighet lämnat tillstånd, och under förutsättning att syftet är att tillhandahålla humanitärt bistånd⁸⁷.

25. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

⁸⁷ Befrielser formuleras i allmänhet på följande sätt: "(De förbud som föreskrivs i) artikel ... ska inte gälla...". Avvikelse formuleras i allmänhet på följande sätt: "Med avvikelse från (förbuden i) artikel ... får medlemsstaternas behöriga myndigheter, på villkor som de finner lämpliga ge tillstånd till...".

VENEZUELA

HÄNVISNINGAR TILL LAGSTIFTNING OCH VÄGLEDNING

- Rådets förordning (EU) 2017/2063 av den 13 november 2017 om restriktiva åtgärder med anledning av situationen i Venezuela⁸⁸ (nedan kallad *Venezuelaförordningen*).

EU:s sanktioner mot Venezuela som föreskrivs i rådets förordning (EU) 2017/2063 infördes som ett svar på den fortsatta försämringen av situationen i Venezuela med avseende på demokratin, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna. Syftet med EU:s restriktiva åtgärder är att främja en trovärdig och meningsfull process som kan leda fram till en fredlig förhandlingslösning. De kan upphävas beroende på hur situationen utvecklar sig i landet, i synnerhet om trovärdiga och meningsfulla förhandlingar hålls, som leder till inkluderande, rättvisa och trovärdiga förhållanden vad gäller lagstiftning och val, och till att demokratiska institutioner respekteras och alla politiska fångar frigges.

Sanktioner som föreskrivs i Venezuelaförordningen omfattar bland annat ett embargo mot utrustning som kan användas för internt förtryck, frysning av tillgångar, förbud mot att penningmedel eller resurser direkt eller indirekt ställs till förfogande för eller görs tillgängliga till förmån för personer som är ansvariga för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och för att undergräva demokratin och tillämpningen av rättsstatsprincipen i Venezuela samt till personer som har samröre med dem. Med anledning av den fortsatt allvarliga situationen i Venezuela omfattas för närvarande 36 personer av sanktioner enligt Venezuelaförordningen⁸⁹.

De sanktioner som föreskrivs i Venezuelaförordningen gäller inte läkemedel, medicinsk utrustning och medicinsk hjälp som tillhandahålls befolkningen i stort. Medicinsk utrustning, inklusive syrgas, andningsskydd, personlig skyddsutrustning och ventilatorer samt läkemedel och annan medicinsk utrustning som krävs för att bekämpa covid-19-pandemin, omfattas inte i sig av direkta restriktioner för export, leverans, finansiering eller användning i Venezuela (se avsnitt II). Vidare är de restriktiva åtgärder som fastställts i Venezuelaförordningen riktade, har tydliga mål och inriktar sig på specifika personer som främst har koppling till försvarsmakten, säkerhetstjänsten, regeringen eller rättssystemet. Det är därför mycket osannolikt att EU:s restriktiva åtgärder skulle kunna påverka humanitärt bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin i Venezuela.

I särskilda och mycket begränsade fall kan dock export, leverans eller finansiering av varor som humanitära aktörer behöver indirekt påverkas av frysning av penningmedel eller ekonomiska resurser för vissa personer, enheter och organ som omfattas av EU-sanktioner (nedan kallade *personer som omfattas av sanktioner*) och som råkar delta i de berörda transaktionerna.

Som en allmän regel **tillåter EU:s sanktioner mot Venezuela inte att penningmedel och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, även om det föreligger ett antal avvikelser (se avsnitt I). I enlighet med**

⁸⁸ EUT L 295, 14.11.2017, s. 21.

⁸⁹ Se bilagorna IV och V till Venezuelaförordningen.

internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Det är emellertid osannolikt att denna princip blir tillämplig i det här aktuella fallet, mot bakgrund av den riktade natur som de restriktiva åtgärderna i Venezuelaförordningen har samt de förtecknade posternas typ och begränsade antal.

Kompletterande åtgärder som krävs för att stödja tillhandahållandet av medicintekniska produkter (t.ex. transport av medicintekniska produkter, valutaväxling och lagring) är också tillåtna. Även om det är osannolikt att dessa åtgärder skulle omfattas av de särskilda restriktionerna, bör humanitära aktörer noggrant kontrollera dem mot bakgrund av denna not innan de genomförs, och vid behov söka vägledning från den berörda nationella behöriga myndigheten.

I. FÖRBUD MOT ATT STÄLLA PENNINGMEDEL OCH EKONOMISKA RESURSER TILL FÖRFOGANDE FÖR PERSONER SOM OMFATTAS AV SANKTIONER⁹⁰

1. Är det tillåtet för humanitära aktörer att ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för tillhandahållandet av humanitärt bistånd till civilbefolkningen i Venezuela i samband med covid-19-pandemin?

Ja. Humanitära aktörer får ha kontakt med personer som omfattas av sanktioner om detta krävs för att organisera tillhandahållandet av humanitärt bistånd på ett säkert och effektivt sätt.

Att en person som omfattas av sanktioner deltar i en humanitär transaktion innebär således inte automatiskt att transaktionen måste stoppas. Om inga penningmedel och ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, förbjuds inte kontakt med dessa personer i Venezuelaförordningen.

2. Hur kan humanitära aktörer säkerställa att de inte ställer penningmedel eller ekonomiska resurser till förfogande för personer, enheter eller organ som omfattas av sanktioner när de tillhandahåller bistånd för att bekämpa covid-19-pandemin?

De humanitära aktörerna ska tillämpa lämpliga rutiner och göra de kontroller som krävs för att säkerställa att samarbetspartner som deltar i tillhandahållandet av humanitärt bistånd inte omfattas av EU:s sanktioner. När det gäller tillhandahållande av bistånd för att bekämpa spridningen av covid-19 i Venezuela bör särskild uppmärksamhet i synnerhet ägnas åt personer som omfattas av sanktioner på kritiska poster, vilka har anknytning till försvarsmakten (Bolivarianska nationalgardet och Bolivarianska nationella armén) samt medlemmar av Venezuelas regering som är verksamma inom den ekonomiska eller industriella sektorn som kan delta i humanitära åtgärder. Humanitära aktörer bör även säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser, däribland

⁹⁰ I bilagorna IV och V till Venezuelaförordningen finns förteckningar över personer, enheter och organ som omfattas av EU:s sanktioner. Förteckningarna återspeglas i EU:s sanktionskarta (<https://www.sanctionsmap.eu>) och i databasen över finansiella sanktioner (<https://webgate.ec.europa.eu/fsd/fsf>), som båda är kostnadsfritt tillgängliga för humanitära aktörer. Förteckningarna uppdateras regelbundet. Den officiella källan för EU-lagstiftningen är EU:s officiella tidning och den har företräde i händelse av konflikt.

medicinsk utrustning, inte försvillas av personer som omfattas av sanktioner. Detta innebär att nödvändiga försiktighetsåtgärder och kontroller bör genomföras för att säkerställa att penningmedel och ekonomiska resurser inte tillgrips av sådana personer och att den medicinska utrustning som tillhandahålls används för dess avsedda humanitära ändamål.

Humanitära aktörer, särskilt de som står närmast de externa samarbetspartnerna och underleverantörerna, bör samla in så mycket uppgifter som rimligen är möjligt och uppmärksamma sina partner, företrädesvis genom avtalsklausuler, på att penningmedel och ekonomiska resurser inte får ställas till förfogande för eller göras tillgängliga till förmån för personer som omfattas av sanktioner.

Enligt artikel 13.2 i Venezuelaförordningen ska humanitära aktörers agerande som strider mot de restriktiva åtgärder som föreskrivs i denna förordning inte medföra ansvar av något slag, om personen inte kände till eller inte hade rimlig anledning att misstänka att handlandet skulle strida mot förbuden i fråga. Inte heller bör EU:s sanktioner orsaka övernitisk efterlevnad. De bör framför allt inte tolkas som att de humanitära aktörerna måste göra orealistiska ansträngningar för att samla in uppgifter eller bevisa att inga restriktioner är tillämpliga.

Humanitära aktörer är skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte omfattas av restriktioner enligt Venezuelaförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns (se även fråga 12). Mot bakgrund av att sanktionerna enligt Venezuelaförordningen är riktade är detta dock osannolikt i detta fall.

I tveksamma fall bör de humanitära aktörerna fråga den berörda nationella behöriga myndigheten om deras rutiner följer förbudet mot kringgående i Venezuelaförordningen⁹¹. De nationella behöriga myndigheterna bör utan dröjsmål ge de humanitära aktörerna klar och tydlig vägledning i detta avseende.

3. Kan läkemedel, medicinsk utrustning, desinfektionsmedel och skyddsutrustning utgöra ”ekonomiska resurser”?

Ja. Enligt definitionen i Venezuelaförordningen avses med ekonomiska resurser ”egendom av alla slag, materiell eller immateriell, lös eller fast, som inte utgör tillgångar, men som kan användas för att erhålla tillgångar, varor eller tjänster”⁹². Tillhandahållande av sats av läkemedel, medicinsk utrustning och desinfektionsmedel till en person som omfattas av sanktioner gör det möjligt för den personen att till exempel sälja varorna och erhålla penningmedel i utbyte, vilket innebär att ekonomiska resurser ställs till personens förfogande eller att personen kan dra fördel av de ekonomiska resurserna. För att göra ekonomiska resurser tillgängliga för, eller till förmån för, en person som omfattas av sanktioner krävs förhandstillstånd från den nationella behöriga myndigheten.

Att tillhandahålla enstaka exemplar av ovannämnda varor till en person som omfattas av sanktioner, för dennes egna bruk eller skydd, innebär dock inte att ekonomiska resurser ställs till dennes förfogande. Vidare innehåller Venezuelaförordningen avvikelser som

⁹¹ Artikel 14 i Venezuelaförordningen.

⁹² Artikel 1.d i Venezuelaförordningen.

gör det möjligt för nationella behöriga myndigheter att lämna tillstånd att tillgängliggöra penningmedel eller ekonomiska resurser om dessa är nödvändiga för att tillgodose de grundläggande behoven hos personer som omfattas av sanktioner och deras underhållsberättigade familjemedlemmar, inklusive betalning av livsmedel, läkemedel och läkarvård⁹³.

4. Kan tillhandahållandet av medicinsk hjälp innebära att man ”ställer ekonomiska resurser till förfogande” för personer som omfattas av sanktioner?

Tillhandahållande av medicinsk hjälp till personer som är infekterade, eller misstänks vara infekterade, med covid-19 anses i princip inte ha ett ekonomiskt värde i sig eller kunna bytas mot penningmedel eller ekonomiska resurser. Följaktligen utgör det inte en ekonomisk resurs, och därför kommer deltagandet för en person som omfattas av sanktioner vid tillhandahållandet av sådan medicinsk hjälp inte att strida mot Venezuelaförordningen.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av medicinsk hjälp, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, till exempel om dessa personer tar ut ersättning från mottagarna för den tillhandahållna tjänsten eller erhåller någon typ av ekonomisk resurs för egen räkning i samband med tillhandahållande av medicinskt bistånd, se fråga 2.

5. Får humanitära aktörer förse lokala organisationer i Venezuela med penningmedel i syfte att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, till exempel när det rör sig om personer eller enheter som omfattas av sanktioner och som har behörighet inom Venezuelas regering, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

II. IMPORT- OCH EXPORTRESTRIKTIONER⁹⁴

6. Tillåter Venezuelaförordningen försäljning, leverans, överföring eller export av varor och teknik som tillhandahålls av humanitära skäl för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. De EU-sanktioner som fastställs i Venezuelaförordningen är riktade och inriktar sig endast på specifika personer genom att frysa deras tillgångar och förbjuda att penningmedel ställs till deras förfogande. De förbjuder även försäljning, leverans, överföring eller export av viss utrustning, teknik och programvara för telekommunikation

⁹³ Artikel 9.1 a i Venezuelaförordningen.

⁹⁴ Bilagorna I och II till Venezuelaförordningen innehåller en förteckning över varor och teknik som omfattas av EU:s sanktioner.

samt utrustning som används för internt förtryck⁹⁵. Dessa restriktioner påverkar emellertid inte försäljning, leverans, överföring eller export av varor eller teknik för att bekämpa covid-19-pandemin. I detta sammanhang omfattar ”varor och teknik”, bland annat, ventilatorer eller fläktassisterade andningsskydd för medicinska ändamål (assisterad andning) och andra medicintekniska produkter för att bekämpa covid-19 samt testkit för covid-19 (såsom realtids-PCR (qPCR)), läkemedel, desinfektionsmedel, detergenter eller kemikalier.

Venezuelaförordningen förbjuder export till landet av viss personlig skyddsutrustning som kan användas för internt förtryck, såsom skyddsvästar och hjälmar. Förordningen medger dock ett uttryckligt undantag för utrustning för arbetarskydd⁹⁶. Dessutom gäller förbudet inte skyddsklädsel, inbegripet skottsäkra västar och militärhjälm, som tillfälligt exporteras till Venezuela av humanitära aktörer enbart för deras personliga bruk⁹⁷. Om det råder tvivel i denna fråga bör de humanitära aktörerna begära nödvändiga förtydliganden från tillverkaren.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

III. ÖVRIGA FRÅGOR

7. Får banker i EU öppna nya bankkonton hos ett venezuelanskt kreditinstitut eller finansinstitut för att stödja humanitärt bistånd i kampen mot covid-19-pandemin?

Ja. Bankverksamhet med venezuelanska banker är tillåten, under förutsättning att det venezuelanska finansinstitutet inte omfattas av sanktioner. Detta omfattar inrättandet av nya korrespondentbankförbindelser och inrättandet av nya samriskföretag. Banker får även öppna kontor, filialer och dotterinstitut i Venezuela. För närvarande är inga venezuelanska finansinstitut föremål för restriktiva åtgärder.

8. Får EU-medborgare resa till Venezuela för att tillhandahålla medicinsk hjälp för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. I princip finns det ingenting i Venezuelaförordningen som förbjuder resor till Venezuela eller tillhandahållande av medicinsk hjälp i landet.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

⁹⁵ För en detaljerad förteckning över varor som inte får säljas, levereras, överföras eller exporteras till Venezuela, se bilagorna I och II till Venezuelaförordningen

⁹⁶ Se punkt 5 i bilaga I till Venezuelaförordningen.

⁹⁷ Artikel 5 i Venezuelaförordningen.

9. Får humanitära aktörer köpa bränsle, hyra fordon eller använda privata transporttjänster i Venezuela för transporter till eller inom Venezuela av medicinsk utrustning avsedd att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja. Det finns inga hinder i Venezuelaförordningen mot att humanitära aktörer köper bränsle i Venezuela.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för tillhandahållande av humanitärt bistånd, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner, se även fråga 2.

10. Får humanitära aktörer hjälpa till att omplacera människor som berörs av covid-19-pandemin till andra orter i Venezuela eller utanför landet?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i kedjan för att omplacera människor som berörs av covid-19, se fråga 1. När det gäller säkerställandet att inga penningmedel eller ekonomiska resurser ställs till förfogande för personer som omfattas av sanktioner i processen med att omplacera människor som berörs av covid-19, se även fråga 2.

11. Får humanitära aktörer finansiera eller delta i uppbyggnaden av tillfälliga sjukhus, saneringsåtgärder eller tillfällig infrastruktur för att bekämpa covid-19-pandemin?

Ja.

I det särskilda fall när en person som omfattas av sanktioner råkar vara involverad i uppbyggnaden och/eller har ekonomiska fördelar av den, se fråga 1. Detta kan till exempel vara fallet om en person som omfattas av restriktiva åtgärder tar ut en avgift för tillträde till den tillfälliga infrastrukturen eller behåller äganderätten till den när den kris som orsakats av covid-19-pandemin är över.

12. Får humanitära aktörer tillhandahålla humanitärt bistånd om de är tvungna att gå via en person som omfattas av sanktioner?

Humanitära aktörer måste alltid försöka finna lösningar som inte strider mot EU:s sanktioner. Humanitära aktörer är därför skyldiga att kanalisera humanitärt bistånd genom åtgärder och personer som inte omfattas av restriktioner enligt Venezuelaförordningen. I enlighet med internationell humanitär rätt bör inte EU:s sanktioner förhindra tillhandahållande av humanitärt bistånd när inga andra utvägar finns. Mot bakgrund av den riktade natur som de restriktiva åtgärderna i Venezuelaförordningen har samt de förtecknade posternas typ och begränsade antal är detta dock mycket osannolikt vad gäller den aktuella sanktionsordningen.

13. Måste humanitära aktörer kontrollera slutmottagarna av humanitärt bistånd?

Nej. Enligt internationell humanitär rätt, artikel 214.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och de humanitära principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet ska humanitärt bistånd tillhandahållas utan diskrimination. De

humanitära aktörerna ska utifrån dessa principer avgöra vilka individer som är i behov av hjälp. Detta avgörande kräver inga kontroller av slutmottagaren.

IV. ÖVRIG LAGSTIFTNING

14. Förenta staternas sanktioner mot Venezuela förbjuder ett antal åtgärder som EU tillåter. Bör humanitära aktörer som omfattas av en medlemsstats jurisdiktion följa dessa utländska sanktioner?

Nej. Humanitära aktörer under någon medlemsstats jurisdiktion är inte skyldiga att följa tredjeländers autonoma sanktionsordning.

VIDIMERAD KOPIA
Generalsekreteraren genom

Martine DEPREZ
Direktör
Beslutsfattande och kollegialt ansvar
EUROPEISKA KOMMISSIONEN